

ISLAM

ISLAM

MATERIALE

- RK: Religion og Kultur – en grundbog. Esben Andreasen m.fl. 3. udg. Systime 2010
- ISLAM: Islam - klassiske og nutidige kilder. Merete Munk og Cilla Transø, Pantheon 1995.
- I klassen: Koranen i Einar Bergs norsk-arabiske udgave, Universitetsforlaget, Oslo 1989.
- FILM: Hajj: Pilgrimsrejse til Mekka (BBC: Journey of a Lifetime, 2003)
- Cairobilleder MV 2007
- Diverse supplerende dokumenter.

1. INTRODUKTION, BAGGRUND OG HISTORIE

- Baggrund: RK s. 173 - 176m: Den moderne verdens udfordringer. Levende islam. Islam som religion.
- Tekst: Kaldelsen, Ibn Hisham, in Jan Hjärpe, Islam - lære og livsmønster, Gyldendal 1979, s 35-37.

2. KORANEN OG HADITH

- Baggrund: RK s. 176m -178m Islam som religion, fortsat
- Tekst: ISLAM s. 18: sura 97,1-5
- sura 4,135
- ISLAM s. 19: sura 56, 76-79
- Hadith Bukhari: Koranens fortrin.
- ISLAM s. 21: Hadith og Isnad.
- En ortodoks ser på Koranen, Ahmad A. Galwash, tekst 25
- in Islam - tekster og stemmer fra den muslimske verden, Gyldendal 1980, s. 55.

3. MUHAMMED SOM PROFETERNES SEGL

- Baggrund: RK s. 182 -183 m Iman (troen)
- Tekst: ISLAM s. 84: sura 2,22 + 71 om Muhammed
- sura 61,6 om Muhammed
- ISLAM s. 85: Hadith Mishkat: Om profetens egenskaber.
- ISLAM s. 70: sura 3,60 om Abraham
- ISLAM s. 78: sura 4,169 om Jesus
- ISLAM s. 80-81: sura 4,154-157 om Jesus
- ISLAM s. 79-80: sura 19,16-37 om Maria og Jesus

4. RELIGIØS PRAKSIS: DE FEM SØJLER

- Baggrund: Horisont – grundbog i religion. Gyldendal 2013: Islam. Kate Østergaard: Centrale ritualer s. 160 - 169

1. søjle TROSBEKENDELSEN

- Tekst: ISLAM s. 25: sura 112,1-4
- sura 33,40
- ISLAM s. 26: sura 2,256
- sura 87, 1-19

2. søjle BØNNEN

- Tekst: ISLAM s. 27: sura 1,1-6
- ISLAM s. 27-28 sura 2, 1-172 (uddrag)
- ISLAM s. 28: sura 5,8-9
- ISLAM s. 30m: Hadith Bukhari/Bara bin Azib
- Hadith Bukhari/ Abu Huraira

3. søjle ALMISSEN

- Tekst: ISLAM s. 31: sura 2,40-264 (uddrag) Hadith Bukhari / Abu Said
- Hadith Bukhari / Abu Huraira x 3

4. søjle FASTEN.

Tekst: ISLAM s. 33: sura 2, 179-183
ISLAM s. 34: Hadith Bukhari / Abu Huraira

5. søjle PILGRIMSFÆRDEN

Baggrund: For muslimske pilgrimme er hajj også et overgangsritual. Jannie Le Moigne. Religion.dk 24.9.2015
Axis mundi - verdens midte er mange steder. Anna Mogensen. Religion.dk 25.4.2007
Film: BBC dokumentar (2001)"Hajj - The Journey of a Lifetime". (60 min.) CFU
Tekst: ISLAM s. 32: sura 2,119-194 (uddrag)
sura 3, 90-93
ISLAM s. 33: Hadith Bukhari x 2

5. DOGMATIK, SHARIA OG SPISEREGLER

Baggrund: RK s. 187n -190n Islamisk dogmatik og teologi. Islamisk ret .
Tekst: KOPI Sharia-retten og Islamisk lov, in Jan Hjärpe, Islam - en
verden i bevægelse, MS, 1989, s. 72-74.
ISLAM s. 92ø sura 2, 163-168 om spise
ISLAM s. 93n sura 2, 216 om drikke
sura 5,92
ISLAM s. 94ø sura 16,68-69
ISLAM s. 94m Hadith Muslim / Shaddad bin Aus om slagtning

6. TØRKLÆDE- OG KØNSROLLEDEBAT

Fra Jens Forman, Islam og muslimerne, Systime 2011:

Baggrund: s. 49-51 om hijab og tørklædet i den muslimske verden + intro-teksten øverst s. 124.
Tekst: Tekst 23 s. 124 -125m: Koranen og Hadith om tørklædet
(sura 24,30-31 og sura 33,32-33 + v. 53 + v. 59 samt 3 Hadither: Hadith Bukari: Abu Dawud
+ Tirmidhi: Mishkat al-Masabih + Tirmidhi: Abu Dawud og Ibn Majah - Mishkat al -Masabih)
Tekst 24 s.125-126: Tørklædet er malplaceret i Danmark. Aminah Tønnsen 2005
Tekst 25 s. 127-128: Uden tørklædet er Helvede nær. Sheik Raed Hlayhel, februar 2005
Perspektiv: Jens Forman: Positioner (idealtyper) – Islam, Kilde: Jens Forman, Islam og muslimerne (s. 59-70)
Tekst: ISLAM s. 102 sura 58
Hadith Ibn-Maja
sura 24, 3-5 (+ 30-32, rep.)
ISLAM s. 101 sura 2,183 + 222
Hadith Ibn Hanbal
sura 4, 8 + 12 + 38

Perspektiv: Strudebilleder fra Fanø + Missionsmøde ved Fyrbakken på Skagen, maleri af Anna Ancher, 1903.

7. ISLAMSK FORGRENINGER OG UDBREDELSE

Baggrund: RK s.178m -181 Sunni og shia. Sufisme. Islam som kultur og civilisation + 26-27: Mystik

8. ISLAM OG POLITIK - ISLAMISME

Baggrund: RK: s. 174-175m: Levende islam + s. 191-192: Islam og politisk ideologi
Tekst: Jo mere I hader os, jo stærkere er vores tro, interview med Omar Bakri Muhammed, tekst 30 in Allan
Poulsen, Islamdebat, Systime 2008, s. 105-107.
Tekst: Samuel Paty er blevet Frankrigs symbol på ytringsfrihed. Birthe Pedersen. K.D: 17.10.2021
Tekst: Homoseksuel imam: Islam er ikke en lov, men en spirituel idé. Britta Søndergaard. K.D. 14.1.2016
Perspektiv: At fejre ikke-muslimers helligdage er ikke tilladt i Islam. Hizb ut Tahrir. 19.12.2014 +
Jeg synes ikke, det er svært at forene kristendom og islam. Sherin Kankan. Eurowoman 14.12.2015

Muhammeds
kaldelse
til profet

KALDELSEN

Muhammed er nu i 40-års-alderen. Han befinder sig midt i spændingen mellem den gamle nordarabiske livsstil og den tankeverden, som har sit udspring i jødedom og kristendom, og som er farvet af tankegods fra Iran, fra Grækenland og Syrien, i et miljø hvor kulten for de mange guddomme og gudbilleder allerede er blevet draget i tvivl. Den sociale uro og usikkerhed i og med den gamle livsstils opløsning tilhører hans egen erfaring fra barndom og ungdom.

I de orientalske kirker findes der et specielt fromhedsideal: det er eremitten, ørkenremitten i sin hule, sølleheigenen som har trukket sig tilbage fra verden i ensomhed på sin søjlekaptæi. Den fromme er asketen, som lever i ensomhed under stordige andagtsøvelser. Dette fromhedsideal er kendt i Muhammeds miljø, og han overtager det delvis. En måned hvert år, fortæller det, trak han sig tilbage for at udføre *taḥannuth*, åndelige øvelser, i en grotte på bjerget Hira' nord for Mekka (nu kaldt »lysets bjerg«). Det er måneden Ramadan, som han helliggør på denne måde. Men den kristne munk har et hjælpemiddel til sine åndelige øvelser, han har en tekst, en tidebønnebog at recitere fra, et »lectionarium«, en »læsning«. Ordet for »læsning« på arabisk er – *ḳur'ān*. Dette savner Muhammed i sine åndelige øvelser – endnu: en arabisk *ḳur'ān*. Før hans kaldelse ser vi hos ham en parathed til og en længsel efter et helligt skrift at recitere, sådan som jøder og kristne havde det.

Den traditionelle beretning om Muhammeds kaldelse til profet på »Lysets bjerg« lyder således hos Ibn Hishām:

»Så kom den måned, da Gud ville det, Han ville af sin nåde, i det år da Han sendte ham; og det var måneden Ramadan.

Guds Sendebud gik ud til Hira', som han plejede at gøre, og hans familie var med ham, helt frem til den nat, da Gud viste ham sin nåde gennem sin Sendelse og forbarmede sig over tjenerne (= menneskene) derigennem.

Gabriel (Djabrā'īl, Djibrīl) bragte ham Guds befaling. Guds Sendebud beretter:

Og han kom til mig, mens jeg sov, med en dug af silkebrokade, som der var skrevet på. Og han sagde: »Læs!« Jeg sagde: »Hvad skal jeg læse?« (Eller: »Jeg læser ikke« = Jeg kan ikke læse«). Han trykkede mig med den, til jeg troede, at det var døden (for mig). Derefter slap han mig og sagde: »Læs!« Jeg sagde: »Hvad skal jeg læse?« ... (To gange mere trykkes han af engelen) ... Han sagde: »Læs!« Jeg sagde: »Hvad skal jeg da læse?« – Det sagde jeg kun for at befri mig fra ham, fra at han atter skulle gøre med mig som før. Han sagde:

»Læs i din Herres navn,/som skabte, skable mennesket af en klump blod!//Læs, thi din Herre er al æres Herre, som lærte ved pennens hjælp./lærte mennesket, hvad det ikke vidste.« (= Sura 96, 1-5).

Og jeg læste det. Derefter holdt han op og forlod mig. Jeg vågnede fra min søvn, og det var, som var det en skrift skrevet i mit hjerte.

Jeg gik ud (fra grotten), til jeg befandt mig midt på bjerget. Jeg hørte en røst fra himlen, som sagde »O, Muhammed, du er Guds Sendebud, og jeg er Gabriel«. Og jeg løftede mit hoved mod himlen for at se efter, og se: Gabriel, i skikkelse af en mand med fædderne ved himmelhorisonten, og han sagde: »O, Muhammed, du er Guds Sendebud, og jeg er Gabriel.« Og jeg stod og betragtede ham, og jeg gik hverken frem eller tilbage, og jeg begyndte at vende mit ansigt fra ham i forskellige retninger af himlen, men jeg kunne ikke se i nogen retning af den, uden at jeg så ham på samme måde. Jeg ophørte ikke med at stå sådan, uden at gå frem eller tilbage, før Khadija sendte sine budbringere for at lede efter mig. Og de nåede Mekkas højdedrag og vendte tilbage til hende, medens jeg stadig stod på min plads. Derpå forlod han mig, og jeg forlod ham og vendte tilbage til min familie. Jeg kom til Khadija og knælede foran hende og kom hende nær. Hun sagde: »O, Abū'l-Ḳāsim (= Muhammeds kunya, hans »hædersnavn« som far til al-Ḳāsim), hvor har du været? Ved Gud, jeg har sendt mine budbringere for at lede efter dig, indtil de nåede Mekkas højdedrag, og de vendte tilbage til mig.« Da fortalte jeg hende, hvad jeg havde set, og hun sagde: »Glæd dig, o fætter, og stå

fast! Ved den i hvis hånd Khadijas sjæl er, jeg håber, at du er dette folks profet!«

Der er ingen tvivl om, at Muhammed har haft en vision, som har været en vældig oplevelse. Den udgjorde den erfaring, som hans kaldelsesvished hviler på. Når hans modstandere i Mekka afviser hans forkyndelse og erklærer ham selv for at være en besat, en der taler drevet af en *djinn*, afvises det helt: Han har jo set den himmelske budbringer. Vi genfinder denne polemik og dens afvisning i Sura 81, 15-25:

»Jeg sværger ved planeteme/de vandrede, der følger sig./Ved natten, når den dæmmer./Ved morgenen, når den gryr./Ja, dette (= åbenbaringen) er et ædelt Sendebuds (= Gabriels) tale,/et vældigt, med stæde hos Tronens Herre,/adlydt og trofast./Jeres bysbarn (= Muhammed) er ikke besat/Han så ham ved den klare horisont./Og han er ikke-forbeholden om det skjulte./ Det er ikke en stenet Satans = *djinn*s), tale«.

(jf. sura 69, 40ff.).

De ekstatiske oplevelser, som følger, har karakter af auditioner. Muhammed hører den himmelske budbringers røst, og budskabet kan han derefter formidle til tilhørerne. Kaldelsesoplevelsen og auditionerne er for Muhammed en uhyre erfaring. I den tidlige sura 97 hedder det:

»Vi sendte den (= åbenbaringen) ned i Magtens nat/Og du ved vel, hvad Magtens nat er?/Magtens nat er mere værd end tusind måneder«. (97, 1-3).

Også senere kommer dette tema tilbage (fx i sura 44, 1-5 og 26, 192-196).

Spø:

Jan Myrnes
Islam - lære
og livsmønstre

Gyldendal 1979
b. 35-37

SPØRGSMÅL TIL MUHAMMEDS KALDELSE (Hjærpe s. 35-36)

1. I hvilken måned har Muhammed sin oplevelse?
2. Hvad er Hira, og hvad laver Muhammed der?
3. Hvem er Gabriel?
4. "Mens jeg sov" - giv...
 - a) en religiøs forklaring på oplevelsen.
 - b) en "naturlig forklaring".Hvad ville I selv kalde en sådan oplevelse?
5. Hvorfor er der lagt vægt på det at "læse"?
6. Hvor mange gange trykker engelen Muhammed?
7. Hvem er "din Herre"?
8. Hvordan lærte han mennesket hvad det ikke vidste?
9. Spiller det mon en rolle, at Muhammed opholder sig på et bjerg?
10. Hvem er Khadidja? Og hvordan reagerer hun på Muhammeds oplevelse?

fra: Islam
Tekster og stemmer
fra
den muslimske verden

Edvard Wulff Pedersen

GULDENDAL 1980
s. 55-57

TEKST 25

Ordet »Koran« udtledes af arabisk *kara'a*, at læse, at recitere. Den betegnes som »den, der adskiller«, »Guds ord«, »bogen«, »lyset« og »ledelsen«. Den holdes i største ære af alle islams sekter. Den regnes for islams evige under, som udfoldelsen af den mest ophøjede sandhed, som højere end det, der blev nedlagt i alle tidligere religioner, som fuldkommengørelsen af alle moralregler, som Guds ord, uskabt af oprindelse og eksisterende før den blev befordret til profeterne, som ædel og fuldkommen i sig selv.

En muslim tror på Koranen som Guds ord, fremført på en måde, som ikke kan overgås, det være sig i skønheden i dens sprog eller i sandheden i de lærdomme, som den indeholder.

...

Man taler efter stedet for åbenbaringen om kapitler fra Mekka og Medina. Kapitlerne fra Mekka er oftest i korte sætninger, fulde af begejstring, poetiske, strålende. De fordømmer afgudsdyrkelse, lover paradiset og truer med helvedes grusomme straffe. De skildrer Guds enhed og majestæt, dommedag med hentydninger til nogle af de tidligere profeter og begivenheder på deres tid. De er rige på veltalenhed, med lovprisning af ting i naturen.

Kapitlerne fra Medina beretter om de samme emner, men sædvanligvis i flere enkeltheder, idet versene er mere prosaiske og kapitlerne meget længere. De er særligt kendetegnet ved, at de tilføjer: Civil- og kriminalret, anvisninger og ritualer for bøn, faste, *zakât*, pilgrimsfærd o.s.v., samfundsreform, moralbud, kort beskrivelse af nogle af de vigtige slag, som blev udkæmpet med arabiske stammer og jøderne, kritik og fordømmelse af hyklere, opfordring til at forsvare islams sag, og en kort skildring af tidligere profeter og af begivenheder, som illustrerer islams grundlæggende principper ...

Det er uden for ethvert spørgsmål, at Koranen er blevet overbragt intakt, hvert ord og bogstav ...

Ahmad A.
*Galwash: En
ortodoks ser
på Koranen*

NOTER

25. The Religion of Islam, II, Qatar 1968, s. 149-152; 167. (T 9).

evige under . . . uskabt: understreger en tolkning af Koranens tilblivelse, som rummer en filosofisk vanskelighed. Hvis Koranen er evig og uskabt, eksisterer den v.s.a. Gud. Hvis den er tidsbegrænset og skabt, kommer den på linie med det menneskelige.

skønheden i dens sprog: at recitere af Koranen opfattes som en gudstjeneste, fordi rytmen og formen ærer gud.

Mekka og Medina: byer i Saudi-Arabien. Medina: byen betegner i Nordafrika den opr. del af de større byer, modsat den nye by, grdl. af kolonisateurerne. Der er oftest en mur omkr. Medinaen, og i dens labyrint af snævre gader findes basarkvarteret.

Muhammed fødtes i Mekka 570 i Kuraish-stammen, der havde magten over Mekka, et handelsknudepunkt og religiøst centrum, hvor ka'baen var valfartsmål. Efter nogle kilder fandt Muhammeds første åbenbaringer sted i en grotte på bjerget Hira nord for Mekka, hvor Muhammed ofte mediterede. Her viste englen Gabriel sig i meget konkret skikkelse og dikterede de første dele af Koranen. Andre kilder mener, åbenbaringerne

fandt sted ude i ørkenen, og at synet viste sig i væsentlig mindre konkret form i horisonten. Det afgørende er her forståelsen af sura 53, 6 ff, hvor der enten kan være tale om, at synet viste sig i to bueskuks afstand eller stod mod horisonten, som om det var »to bueskuks højt« – Koranoversætteren A. S. Madsen har en helt tredje mulighed. Har der været tale om et mere u håndgribeligt syn, hvad »modernister« er tilbøjelige til at antage, er vejen ikke lang til at antyde, at åbenbaringerne er udsprunget i Muhammeds sind. (T 26). Da Mekkas befolkning var ham fjendtlighedsindet, foretog profeten sin hidjra, emigration, fra Mekka til Medina, Madinat-an-Nabi, profetens by. Flugten fandt sted i 622, og islamisk tidsregning tager sin begyndelse med denne begivenhed. Åbenbaringerne fortsatte i Medina, og Muhammed blev byens leder. 630 indtog han Mekka, som anerkendte hans overhøjhed som Arabiens hersker. 632 døde Muhammed og blev gravlagt i Medina. Forskere er uenige om hvilke surer der stammer fra Mekka og hvilke fra Medina, men anerkender i store træk en sådan inddeling.

DE FEM SØJLER I ISLAM

Opgave:

Gruppen får ansvar for én af søjlerne og forbereder en præsentation for klassen. Inddrag:

- baggrundsstoffet i kort form
 - en præsentation af teksterne fra ISLAM-bogen, se nedenfor
 - yderligere oplysninger eller illustrationer, som kan findes på religion.dk, islam.dk, youtube eller andet.
-

1. TROSBEKENDelsen

Tekst:	ISLAM s. 25:	sura 112,1-4 sura 33,40
	ISLAM s. 26:	sura 2,256 sura 87, 1-19

2. BØNNEN

Tekst:	ISLAM s. 27:	sura 1,1-6
	ISLAM s. 27-28	sura 2, 1-172 (uddrag)
	ISLAM s. 28:	sura 5,8-9
	ISLAM s. 30m:	Hadith Bukhari/Bara bin Azib Hadith Bukhari/ Abu Huraira

3. ALMISSEN

Tekst:	ISLAM s. 31:	sura 2,40-264 (uddrag) Hadith Bukhari / Abu Said Hadith Bukhari / Abu Huraira x 3
--------	--------------	---

4. FASTEN.

Tekst:	ISLAM s. 33:	sura 2, 179-183
	ISLAM s. 34:	Hadith Bukhari / Abu Huraira

5. PILGRIMSREJSEN

Tekst:	ISLAM s. 32:	sura 2,119-194 (uddrag) sura 3, 90-93
	ISLAM s. 33:	Hadith Bukhari x 2

CENTRALE RITUALER

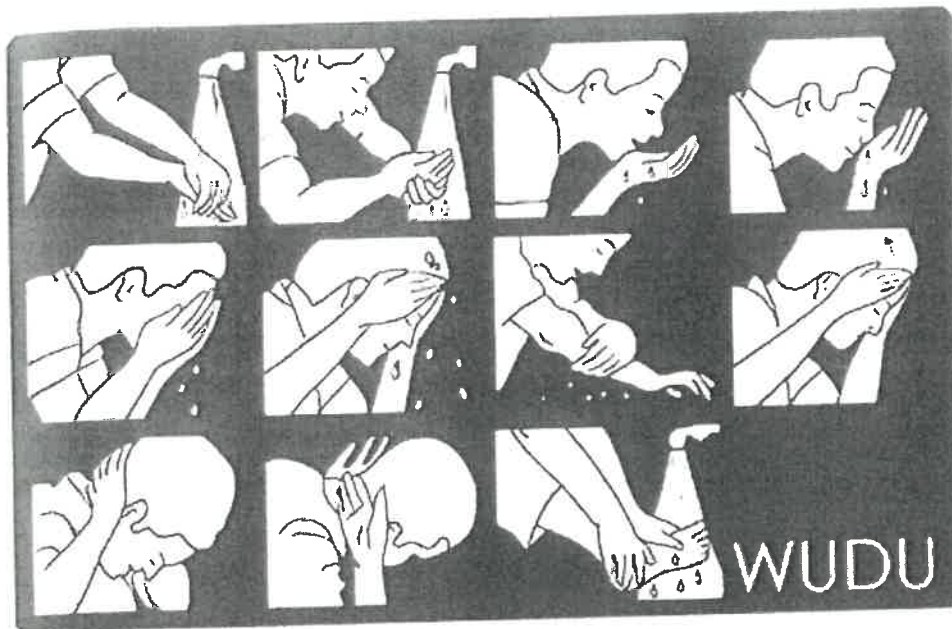
Bestemte rituelle handlinger er blevet fremhævet som særlig betydningsfulde for ens frelse og dermed for det at være muslim. Disse ritualer kaldes i sunni-islam de fem søjler. En forudsætning for de fleste islamiske ritualer er rituel renhed.

Renselse

Renhed er påkrævet inden al anden tilbedelse og kan på den måde opfattes som rituelle handlinger i sig selv, men også som en nødvendig indgang til andre rituelle handlinger og en forudsætning for, at de kan virke. Rituel renselse er ikke det samme som hygiejne, men en symbolsk handling, der skal udføres på en ganske bestemt måde. Der findes to forskellige renselser, wudu 🧼 og ghusl 🚿, afhængig af, hvad der har forårsaget urenheden.

Urent og rent er i høj grad centreret om menneskekroppen. Det er almindeligt verden over, at kroppen opfattes som en ordnet helhed, og urenhed forbindes med et brud på denne orden. Forskellige ting, der flyder ind og ud af kroppen, bringer uorden og betragtes ofte som urene. Sådan er det også i islam. Der er dels tale om det at have afføring, urinere og at sove, hvilket kræver en renselse, wudu; dels om menstruation, samleje og fødsel, hvilket kræver en anden renselse, ghusl. Det er altså, når substanser som afføring, urin, blod, sæd og fødselsvæsker krydser kroppens grænser, at urenheden opstår. Undtagelsen er søvn, hvilket kan forklares med, at urenheden også har at gøre med kontrol af kroppen, og at kroppen i sovende tilstand er ude af kontrol. Ghusl

Wudu er i en helt bestemt rækkefølge det at vaske hænderne, ansigtet med dets åbninger, munden og næsen, samt arme-
ne op til albuerne, begyndende
med den højre arm, den rene
side. Man stryger med vand
hen over håret og ind i ørerne,
samt vasker fødderne op til
anklerne, idet man begynder
med den højre fod.

består i en vask af hele kroppen, således at vandet kan flyde frit og omkrænse kroppen; samtidig udføres som regel wudu.

Renselsen går ud på at genordne kroppen ved at omkrænse den og markere de distinkte menneskelige træk. Det symbolske viser sig desuden ved, at man i tilfælde af vandmangel kan erstatte renselserne med endnu en slags renselsesritual, tayyamum, hvor man blot berører sand eller jord og derefter udfører de samme bevægelser som ved wudu.

Der er i princippet ikke noget galt med at være uren, for det bliver mennesker hele tiden. Man bliver nødt til at spise og drikke og udskille det igen samt at sove for at regenerere kroppen. Menneskehedens overlevelse er desuden afhængig af menstruation, samleje og børnefødsler. Det er derfor også kun i forbindelse med tilbedelse af Allah, at den rituelle renselse er påkrævet. I forbindelse med ritualanalyse (se sammenlignende religionshistorie og religionsfænomenologi s. 24) kan renselse derfor forstås som en måde, hvorpå mennesket sætter sig i en særlig situation, i og med at det frigør sig fra det, der kendetegner menneskeligt liv og nærmer sig Allah, der netop ikke har brug for føde og søvn og ikke producerer børn. Desuden er der sket en udskillelse af et rituel objekt, nemlig menneskekroppen, som er blevet ordnet og dermed markeret og udskilt. Renselse er dermed en slags helliggørelse.

Den første søjle - vidnesbyrdet, al-shahada

Når man fremsiger shahada på arabisk, bliver man muslim eller bekræfter, at man er det. Vidnesbyrdet er således ikke kun en troslære (-sætning), men fungerer også rituel. Det er kraftfulde ord, som kan få ting til at ske. Det lyder: „Der er ingen guddom uden Gud, og Muhammed er hans sendebud.“

Shahada er indgangen til at blive muslim og indrammer også et livsforløb. Når et barn fødes, er det skik, at faren hvisker shahada ind i barnets højre og rene øre. Ordene kommer på denne måde ind i barnet og gør det til muslim fra starten. Hvis man ikke opdrages muslimsk, kan man omvende sig og derved blive muslim senere i livet ved at fremsige shahada højt på arabisk. Man skal forstå ordene og mene dem

Et egyptisk marmor-relief fra 1200-tallet med shahada.

af et rent hjerte. Ofte skal man sige ordene højt foran andre muslimer. På den måde beviser man, at man tilhører en ny tro og et nyt fællesskab. Man kan desuden få et skriftligt bevis fra en imam. Nogle vælger i den forbindelse at tage sig et nyt, ofte arabisk, navn.

I forbindelse med døden er vidnesbyrdet også centralt. Det er et ideal, at man udånder med trosbekendelsen på sine læber. Desuden er det skik, at de pårørende siger vidnesbyrdet over den afdøde. Vidnesbyrdet er således også en indgang til efterlivet. Vidnesbyrdet er desuden en indgang til de daglige fem bønner. Det er nemlig en del af det at kalde til bøn, adhan 🗣️:

*Allah er størst, Allah er størst, Allah er størst.
Jeg vidner, at der er ingen Allah udover Allah.
Jeg vidner, at Muhammed er Allahs sendebud.
Kom til bøn, kom til bøn.
Kom til frelse, kom til frelse.
Allah er størst, Allah er størst.
Der er ingen Allah udover Allah.*

I muslimske lande lyder adhan ud over gaderne fra moskeerne fem gange i døgnet. I Danmark lyder de kun inde i moskeerne. Lige inden bønnen begynder gentages adhan.

Vidnesbyrdet skrives også i særlig smuk skrift, kalligrafi, og bliver brugt til udsmykning i moskeer eller som billeder i mange private muslimske hjem. På den måde kan man gøre hjemmet muslimsk.

Vidnesbyrdet kan endvidere bruges som en amulet. En amulet bruges til beskyttelse mod onde ting. Det siges, at den beskytter, hvis man har den skrevet på et smykke eller et lille stykke papir, som man bærer på sig.

Inden for sufisme indgår vidnesbyrdet ofte i centrale ritualer, hvor man gentager sætningerne igen og igen med en bestemt rytme med det formål at opnå en særlig bevidsthedstilstand.

Den anden søjle – bønnen, al-salat

Det er en pligt at bede fem gange i løbet af døgnet på bestemte tidspunkter: ved solopgang, ved middag, eftermiddag, solnedgang og aften. Man må dog ikke bede lige i det øjeblik, hvor solen står op eller går ned, eller lige når den står på sit højeste. Dette skyldes muligvis, at det på den måde sikres, at ingen tror man dyrker solen snarere end Allah.

Bønnen indledes som sagt med bønnekaldet, adhan. Bønnen kan udføres hvor som helst, hvor der ikke er snavset såsom affaldssteder, toiletter og bade. I nogle tilfælde er disse rum samtidig urene i rituel forstand. Man skal fx gå ind på toiletter og baderum med den urene venstre fod først.

Moskeen er dog særlig velegnet til bøn, da den er bygget til formålet. I moskeen beder man desuden i fællesskab, og det anses for bedst. Bønnen kan ses som et ritual, der bruger kroppen som instrument. Kroppen er blevet udskilt og helliget gennem renselse. Bønnen udskilles også fra andre hverdagshandlinger, idet den kræver niyya, dvs. ret intention, at man skal have gjort klart, hvilken handling man skal udføre: Fx være klar over, at det er eftermiddagsbøn, og man vil udføre den af et rent hjerte. Bønnen skal foregå på en ganske bestemt måde for at være gældende og dermed have en virkning i forhold til frelse. Med bøn udfører man på en måde det, der siges i første del af vidnesbyrdet. Man bruger de rituelle ord og kroppen og kropsbevægelser til aktivt at underkaste eller hengive sig Allah, og dermed gør man samtidig Allah større (*allahu akbar*) gennem ord og kropsbevægelser (→ se vejledning til bøn s. 199).

Når man beder, skaber man et særligt rum uden for det almindelige. Det gør man dels ved at have rensset sig forud, dels ved at vende sig i en bestemt retning, nemlig mod Mekka og Kabaen, islams symbolske centrum. Bederetningen kaldes qibla og er i moskeer afmærket med en bedeniche, mihrab. Man kan også have et bedetæppe, som man

Muslimske mænd beder på bedetæppe på åben gade i Dubai. Ordet moske er indgået i det danske sprog via fransk fra det arabiske ord masjid, som betyder „et sted, hvor man bøjer sig i bøn“. Den oprindelige muslimske forståelse af begrebet „en moske“ er således et sted, hvor man forretter sine bønner – ikke nødvendigvis en bestemt type bygning. I princippet kan en moske bestå af et hvilket som helst rum, hvor der er plads til at bede, som det ses på billedet.

udfører bønner på, hvor der ofte vil være en bueformet åbning formet som en mihrab. Under bønner skal man være koncentreret. Man må ikke stå, så nogen kan gå lige forbi én, og man må heller ikke afbryde bønner for at svare på noget, hvis nogen taler til én. Man skal udføre bestemte bevægelser, hvor man starter med at stå op og holde ens hender opad, mens man siger, at Gud (Allah) er større. Herefter følger andre fastlagte bevægelser. Man skal bl.a. sætte sig på knæ og bøje panden helt ned mod underlaget. Til de forskellige bevægelser hører der bestemte ord. Man skal bl.a. højt fremsige den første sura af Koranen og endnu en sura efter eget valg. Alt, hvad man siger under bønner, skal foregå på arabisk.

En hel række af bevægelser med tilhørende ord kaldes for en raka. Man skal udføre mellem to og fire raka, alt efter hvilken tid på dagen, det er. Når man er færdig med det korrekte antal raka, afsluttes hele bønner med, at man hilser først til højre og så til venstre. Derefter kan man tale med andre mennesker igen, og man er trådt ind i dagliglivet igen.

Når shia-muslimer bøjer panden ned mod underlaget, har de anbragt en såkaldt bedesten (en lille flad kantet eller rund plade, der tænkes lavet af ler blandet med blod, fra den slette ved Kerbala, hvor Hussein døde), dér hvor de sætter panden ned. Enten medbringer de deres egen bedesten, eller også låner de en af dem, der er stillet til fri afbenyttelse i moskeen.

Udover de fem daglige bønner findes der bøn, der markerer de store fester i løbet af året, herudover også en særlig nattebøn i den hellige måned ramadan. Man beder desuden en særlig bøn i forbindelse med begravelse. Endelig findes der bøn, der kan benyttes i forbindelse med kriser såsom tørke. Udover den faste bøn al-salat findes der også en frivillig bøn eller påkaldelse, dua. Det er en anmodning til og lovprisning af Gud, og ordlyden ligger frit, dog benyttes ofte traditionelle formuleringer. Dua kan foretages, når som helst og benyttes ofte i forlængelse af fredagsbønnen.

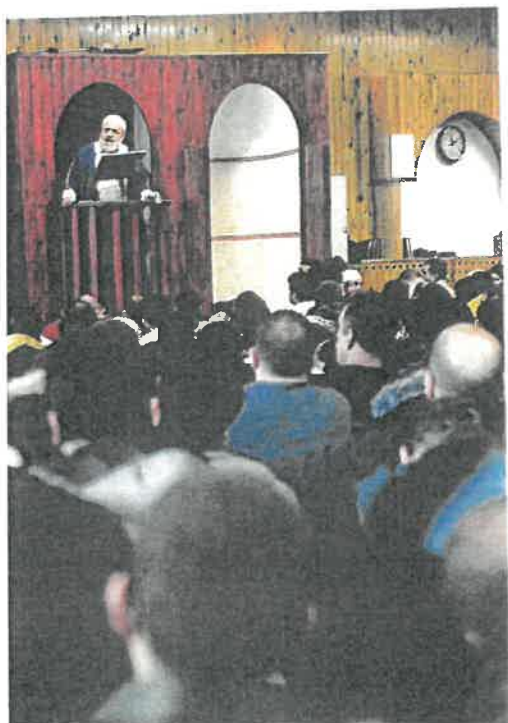
Læs **TEKST** 8 og 9 s. 188 og 189

Den tredje søjle - almissen, zakat

Zakat er en islamisk form for almisse, altså en religiøst begrundet (penge-)gave til trængende. En troende muslim har pligt til en gang om året at give en bestemt andel af sin formue. Ordet zakat har egentlig betydningen at rense sig. Det kan forstås på den måde, at man skal tænke mindre på penge og mere på Allah. Eller at man for at kunne bruge frit af sine værdier og penge, som man i sidste ende kun har, fordi det kommer fra Allah, skal ofre noget af det og dermed rense eller frigøre det ved at gøre sig klart, at det kommer fra Allah.

Zakat kan betales når som helst, men mange vælger at betale den i løbet af den hellige måned ramadan. Man har typisk givet en vis andel af formuen i form af afgrøder, kvæg, overskud fra handel og værdier

Ved fredagsbønnen, der finder sted lidt over middag fredag, holder den imam, der leder bønner, eller en specielt inviteret anden imam, en tale (khutba) til forsamlingen. Indholdet i talen varierer, men den berører aktuelle emner, der forbindes med den islamiske lære.

såsom guld. Der er særlige regler for, hvor stor en andel, man skal betale af hver af disse værdier, og værdierne skal have en vis størrelse, før det kræves, at man betaler almisser. I vore dage regnes det ud som 2½ procent af den årlige indkomst, og almisser betales oftest i form af penge. I Koranen nævnes kategorier som fattige, forældreløse og tiggere som potentielle modtagere af zakat. Andre grupper er rejsende, nyomvendte, samt krigere, men beløbet kan også gives som støtte til fx religiøst arbejde. Man betaler ofte zakat personligt til folk, som man kender, der hvor man bor. Man kan også betale til en moske, som fordeler pengene til trængende. I nogle muslimske lande er det staten, der opkræver pengene som en slags skat og fordeler dem. I Danmark betaler man sjældent zakat til fattige, hvor man bor. Begrundelsen er, at der ikke er nogen, der sulter. Hvis man har slægtninge i et muslimsk land, får man ofte dem til at tage sig af det for én.

I Danmark og andre vestlige lande bliver det mere og mere almindeligt at betale til muslimske nødhjælpsorganisationer. De bruger så pengene til at hjælpe muslimer i nød. Internettet er også blevet et sted, hvor man let og hurtigt kan udregne og betale sin zakat. Et eksempel er den danske afdeling af den internationale organisation Muslim Aid.

Der findes også en anden form for frivillig almisser, sadaqa, som kan gives når som helst.

Inden for reformistiske retninger kan zakat og sadaqa opfattes som en mere generel forpligtelse til omfordeling af samfundets goder.

Endnu en form for almisser er shia-muslimmernes al-khums, hvor man foruden zakat giver en femtedel af sin årlige indkomst til den af de øverst rangerede lærde, man har taget som sin personlige vejleder.

Den fjerde søjle – fasten, al-sawm 🕌

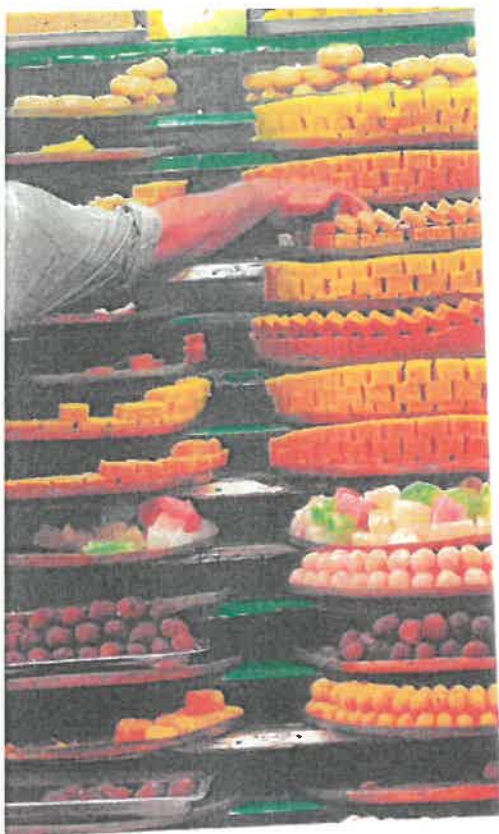
Det er en pligt for muslimer at faste i måneden ramadan, den islamiske kalenders niende måned. Fasten består i, at man ikke må spise, drikke og dyrke sex i dagtimerne fra solopgangsbønne til solnedgangsbønne. Det kan angives som årsag til ramadan-fasten, at Muhammed modtog sin første åbenbaring i denne måned, ligesom han sandsynligvis havde gjort sig rituelt klar, måske gennem faste, til at komme i en kontakt med det guddommelige. Selvom muslimer, hvis de bliver spurgt, kan angive andre formål med fasten, bl.a. at de lærer, hvad det vil sige at være fattig og dermed bedre kan blive gavmilde og dele med andre, er et af fastens formål da også netop dette: Ligesom Muhammed at komme i kontakt med Allah og bane vej for en fornyet forbindelse til den instans, der så at sige holder det enkelte menneske og dets skæbne såvel som verden i sine hænder. Hele verden, det nære samfund, ens familie og en selv styrkes og helliggøres gennem fasten.

Den islamiske kalender følger som sagt månens rytme, og ramadan begynder derfor, når man kan få øje på nymånen i måneden ramadan. Da en måned i den islamiske kalender som nævnt er mellem 29 og 30 dage og derfor forskyder sig i forhold til den kalender, man fx følger i Danmark, falder ramadan på alle årstider i løbet af en periode af ca. 33 år. Fastemånedens udskilles fra andre måneder, idet det er forbudt at faste dagene lige inden måneden starter og ved den efterfølgende fest, eid-al-fitr 🕌. Desuden markeres synet af nymånen i muslimske

I Isfahan i Iran er der opstillet bokse, hvor man frivilligt kan donere zakat.

Læs **TEKST** 10 s. 190

I Marokko og andre steder i den muslimske verden er der særlige, ofte søde, retter, der spises ved fastebrydningen. Ofte drikker man dog mælk og spiser dadler som profeten Muhammed angiveligt gjorde. Det er almindeligt, at bordet står dækket, så det hele er parat, når tiden for fastebrydningen er kommet.

Her ses, hvordan moderne teknologi kan hjælpe til med at holde styr på bedetider, i dette tilfælde i forbindelse med ramadanen i 2012.

Læs **TEKST** 11 og 12 s. 190 og 191

lande med lydsignaler såsom affyring af kanoner og bysirener. Inden fasten begynder ved solopgangsbønnen skal man foretage niyya, dvs. gøre det klart, at man vil udføre faste af et oprigtigt hjerte.

Gennem fasten om dagen foretages en symbolsk nedbrydning af kroppen, hvor mennesket sætter sig ud over det normale for menneskeligt liv, nemlig at indtage næring og producere nye generationer. Faste kan således også opfattes som en form for renselse. Rent og urent spiller også ind, i og med at menstruerende kvinder og barselskvinder er udelukket fra deltagelse. Ligesom ved den rituelle renselse betyder fasten, at man sætter sig i en privilegeret position nærmere Allah, der (heller) ikke indtager føde og avler børn. Kroppen er det rituelle instrument, der gennem fasten om dagen fører frem til det privilegerede punkt, hvor man er klar til en ny begyndelse om natten. Her er det menneskets tur til at modtage Allahs gaver. Man spiser sammen med familie og venner ved solnedgang, og som regel spiser man særlig god og festlig mad. Maden spiller en særlig rolle i fastemåned. Mange begynder fastebrydningen med en dadel og et glas mælk ligesom profeten Muhammed siges at have gjort det. I muslimske lande er der også særlig mad som kager og traditionelle middagsretter, som man forbinder med ramadan. Desuden kan man foretage en særlig nattebøn, og man læser et stykke af Koranen højt. Bøn og Koranrecitation kan foregå i moskeerne, der er oplyst hele natten i ramadanmåneden. Koranen er inddelt i 30 læsestykker, som passer til recitation i denne måned. Dette har en mytisk reference, da traditionen fortæller, at Muhammed og englen Gabriel mødtes hver aften i ramadan og reciterede fra Koranen. Koranen er Guds tale og derfor særlig kraftfuld.

En nat skiller sig særligt ud. Det er den hellige nat, hvor Muhammed ifølge traditionen modtog den første åbenbaring, og derfor læser man i moskeerne hele Koranen højt denne nat. For det meste regner man med, at det er den 27. ramadan. Mange muslimske børn faster også for første gang dagen inden denne nat. Det hele kulminerer på sin vis på den hellige nat, der også betegnes 'bestemmelsens nat' eller 'skæbnens nat': Her blev Koranen angiveligt åbenbaret første gang, og – mener mange muslimer – her fastlægges ens skæbne for det kommende år. Inden måneden er slut, skal man desuden give en særlig ramadan-almisse, hvor man giver ud af sin mad til de fattige. Afslutningen på måneden, dvs. når nymånen er observeret, markeres ligesom begyndelsen ved lydsignaler. Den efterfølgende dag afholdes en af årets store højtid, eid al-fitr. Inden festen har mange besøgt gravstederne for deres døde slægtninge. På festdagen har især børn nyt og fint tøj på og får gaver. Man besøger familie og spiser kager. Der findes også en særlig festbøn. Her samles ikke bare familien, men større grupper af muslimer, og de samles i et lokale uden for moskeen. I Danmark lejer muslimske foreninger ofte i fælleskab en stor hal til lejligheden. Festen er en klar markering i forhold til fastemåned. På festdagen skal man nemlig spise og må ikke faste. Festen danner overgangen til, at det bliver hverdag igen.

Kvinder til eid-bøn i Kashmir.

Den femte søjle - pilgrimsfærden, hajj

Under en pilgrimsfærd rejser man til et helligt sted for at opleve stedet og blive forandret. Hajj er navnet på pilgrimsfærden til Mekka, der foregår fra den 8.-12. i det islamiske års sidste måned. Muslimer er forpligtet til at udføre hajj én gang i livet, hvis de er i stand til det. Bagefter får mænd titlen hajji og kvinder hajja. Ritualet giver en ny og anden og ophøjet status og har på den og andre måder forandret deltagerne.

Inden man krydser grænsen til det hellige område (haram) uden for Mekka, skal man gøre sig selv hellig. Det gør man ved at udtale sin hensigt om at udføre hajj. Man skal desuden rense sig og have ensartede hvide dragter på. På den måde viser man, at alle er lige for Allah. Der er også forskellige forbud eller tabuer: Man må fx ikke dræbe dyr eller klippe sit hår. Gennem renselse, tøj og forbud udskiller man sig selv og også stedet som noget særligt, som helligt. Inde på det hellige område skal man udføre bestemte rituelle handlinger. Inden selve pilgrimsfærden begynder, kredser pilgrimmene syv gange rundt om Kabaen. Man drikker desuden vand fra kilden zamzam og løber syv gange mellem to høje, al-Safa og al-Marwa. Ritualerne refererer til mytiske fortællinger og skaber på denne vis en særlig situation. Man sætter sig uden for almindelig tid og rum ved at følge i de mytiske personers spor og derved forme verden på ny. Disse steder forbindes med den tidligere profet Abraham og hans familie, slavekvinden Hagar og deres fælles søn Ismail. Det fortælles, at Hagar og Ismail blev drevet ud i ørkenen af Abrahams kone Sara. Her var de døden nær af tørst, og Hagar løb rundt mellem al-Safa og al-Marwa for at finde vand. Til sidst sprang der en kilde op fra jorden under Ismail. Abraham fandt dem og byggede Kabaen som et hus for Allah. I Kabaen er der en sort sten, som siges at stamme fra Adam. Foruden referencer til profeterne Adam og Abraham, refereres der også til Muhammed i de religiøse tekster. Den måde som pilgrimsfærden udføres på, er nemlig også fastlagt ved Muhammeds egen pilgrimsfærd, da han havde erobret Mekka.

Dansk pilgrim foran Kabaen med vand fra Zamzam i hånden.

Efter ritualerne ved Kabaen begynder den egentlige pilgrimsfærd, hvor man bl.a. skal til dalen ved bjerget Arafat. Bjerget man står over for fortælles at være det sted, hvor Adam og Eva mødtes, efter de blev drevet ud af Paradisets Have. Det er også stedet, hvor menneskeheden skal samles ved dommedag, og hvor Muhammed selv holdt prædiken for sine tilhængere.

Efter Arafat skal man til Mina, hvor Satan i form af en stensøjle stenes, og man udfører et offer af en vædder. Begge ritualer refererer til myten om, hvordan Abraham blev beordret af Allah til at ofre sin søn Ismail og blev fristet af Satan til ikke at gøre det. Det fortælles, at Satan stod bag Abraham og hviskede til ham, at han ikke skulle ofre sønnen (og dermed underkaste sig og følge Allah og dennes bud), men Abraham bøjede sig og samlede sten op fra jorden og med sten kastet jog han Satan bort samtidig med at han råbte: „Allahu akbar“, „Allah er større!“. I sidste øjeblik sendte Allah imidlertid en hvid vædder, som Abraham ofrede i stedet.

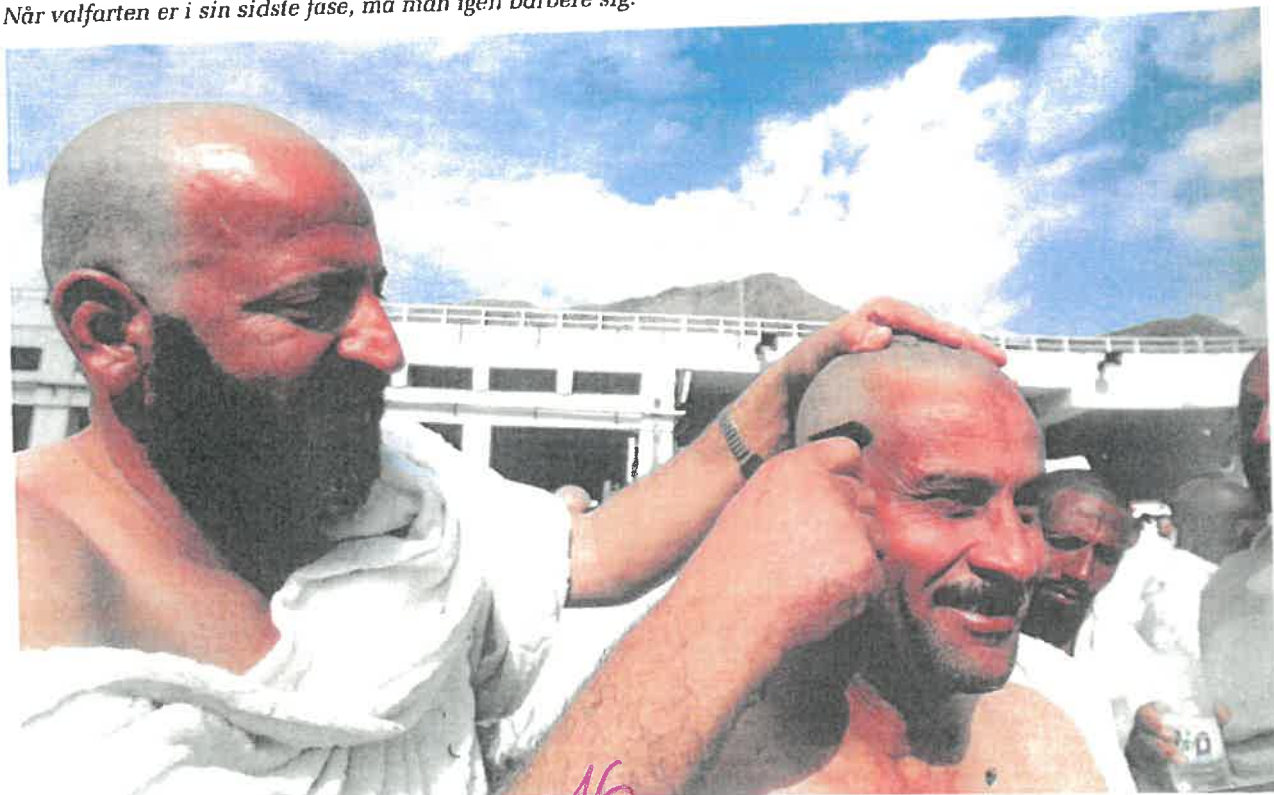
Ofringen foregår ikke kun blandt pilgrimmene i Mina, men udføres samtidig i muslimske familier verden over, hvor det danner rammen om én af årets store højtider, id-al-adha. Ofringen markerer da også den liminale fases afslutning, da man ved slagtingen ophæver det forbud mod drab af levende væsener, som ellers har været gældende under rituallet. Pilgrimmene forbindes desuden gennem ofringen med resten af den muslimske verden igen.

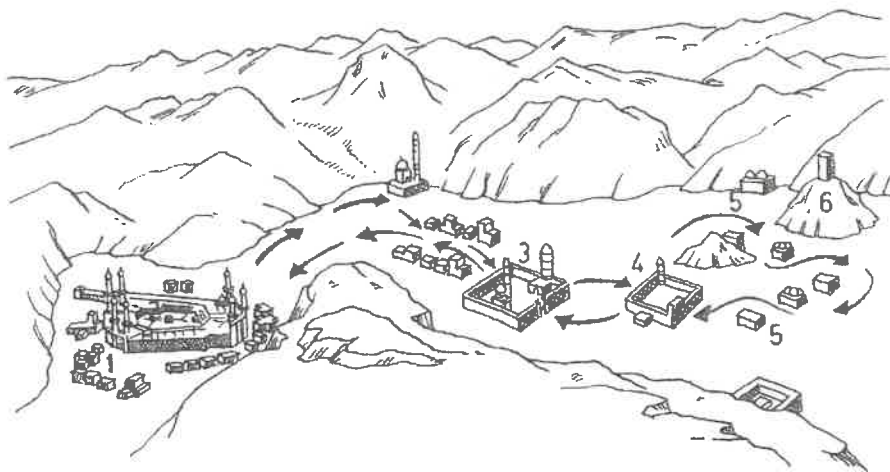
Efter ofringen bliver pilgrimmene enten klippet eller barberet, hvorved man ophæver et andet forbud under selve pilgrimsfærdens. De næste to dage gentager man steningen af Satan.

Man besøger også Mekka og går rundt om Kabaen igen. Herefter tager man sit eget tøj på. Det er almindeligt, at man derefter besøger profeten Muhammeds grav i Medina.

Imens pilgrimmene er ude på deres vandring til Arafat, bliver Kabaen renset indvendigt og får udskiftet sin kiswa, dvs. det særlige stykke

Når valfarten er i sin sidste fase, må man igen barbere sig.

Pilgrimsruten. 1: Haram-moskeen i Mekka, 2: Kabaen, 3: Mina, 4: Muzdalifa, 5: Arafat, 6: „Barmhjertighedens bjerg“.

1 OFRING

Ikke alle mennesker, der deltager i hajj, ofrer selv på stedet. Nogle har købt en professionel slagter til at slagte og ofre på deres vegne, og det foregår i højmoderne slagtehus. Meget af kødet fryses ned og sendes til trængende mennesker. Det siges nemlig, at man skal fordele kødet mellem fattige.

stof, som Kabaen er iklædt. Både pilgrimmene og Kabaen er derved blevet rensat og fornyet. Pilgrimmene har desuden ændret status.

Man kan også foretage pilgrimsrejse på andre tidspunkter af året. Så gælder det dog ikke som det pligtige besøg, men er at regne som et ekstra besøg, umra 🇸🇦. Dette besøg består desuden kun af rundgangen om Kabaen og løbet mellem al-Safa og al-Marwa.

Der findes også andre besøg ved hellige steder, ziyara. Det gælder besøget til profetens grav, men også til grave for hellige mænd og kvinder samt imamer. Sådanne ziyara er ofte knyttet til shiisme eller sufisme. Det er udbredt, at man besøger sådanne steder for at bede om hjælp til livsproblemer som sygdom og barnløshed. Denne form for praksis bliver inden for nogle reformistiske retninger fordømt som bida, uretmæssige fornyelser, som man ikke mener har grund i hverken Koranen eller i Hadith.

Andre store højtider: Profetens fødsel og Husseins død

Ud over de to årlige højtider, der afslutter ramadan og hajj, findes der en række andre årlige begivenheder, hvoraf fejringen af profetens fødsel og Husseins død indtager centrale roller.

Profetens fødsel, mawlid, er den 12. dag i den tredje islamiske måned og en af de mest fejrede begivenheder blandt muslimer verden over med særlig mad, gadeudsmykninger og recitation af hyldestdigte til profeten. Denne dag regnes desuden for en særlig god dag at besøge hellige steder, lige fra Mekka til lokale helgengrave. Der er dog også skarp modstand mod fejringen af denne dag, der bl.a. i Saudi-Arabien er forbudt, da den bliver anset som en forkastelig fornyelse (bida).

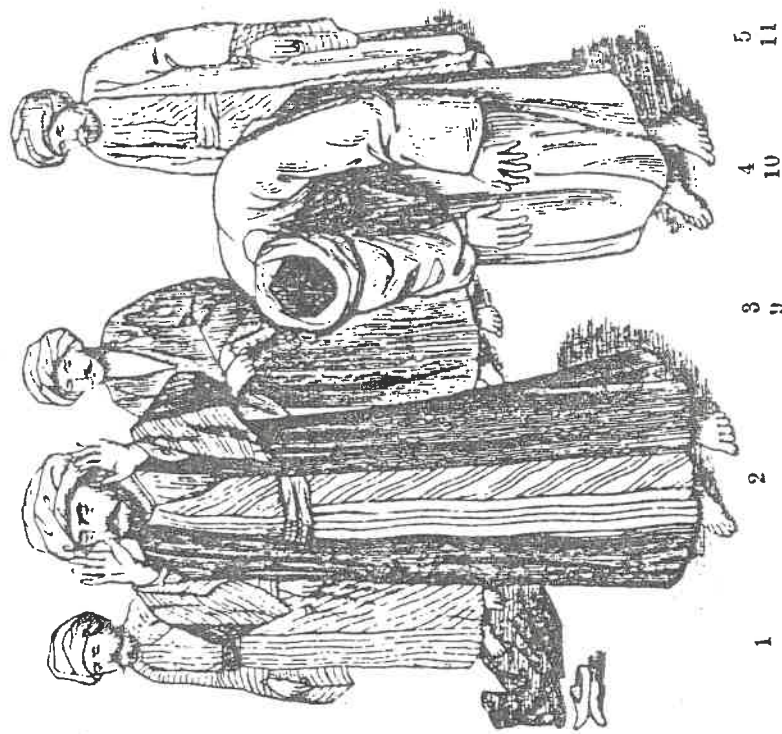
Ashura er den tiende dag i årets første måned, Muharram, og det er en sørgedag, idet det er årsdagen for Husseins martyrdød ved Kerbala. I dagene op til ashura genfortælles begivenhederne, der kulminerer på dagen med passionsspil, hvor mænd og drenge ofte går i optog gennem gaderne, mens de slår sig med de bare næver, piske, knive eller metal-kæder, så blodet flyder. På denne vis tager man del i og dramatiserer Hussains lidelser på ny. Hussein fungerer som en model for en vej til frelse, og ved at tage del i lidelserne får man også selv del i frelsen. Særligt fortjenstfuldt er det at udføre processionen ved Kerbala i Irak, dvs. det sted, hvor Hussein døde.

Ritualerne foregår imidlertid over hele verden. I Danmark udføres

Læs **TEKST** 13 og 14 s. 192 og 193

Fredsmarch på Rådhuspladsen i København i anledningen af Muhammeds fødselsdag 12. februar 2012.

1

2

3

9

4

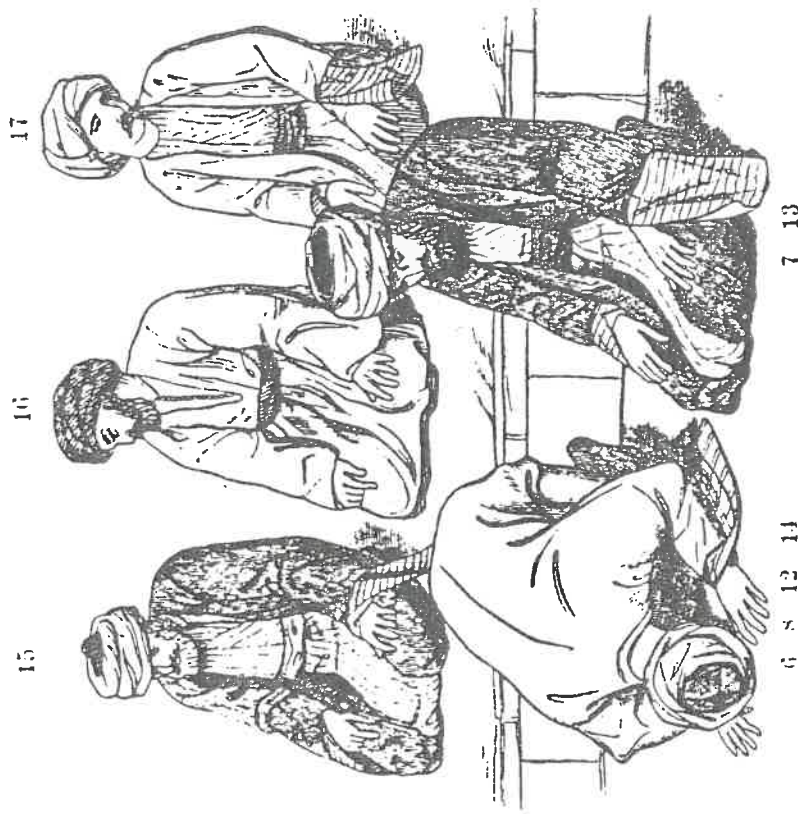
10

5

11

Gudstjenesten

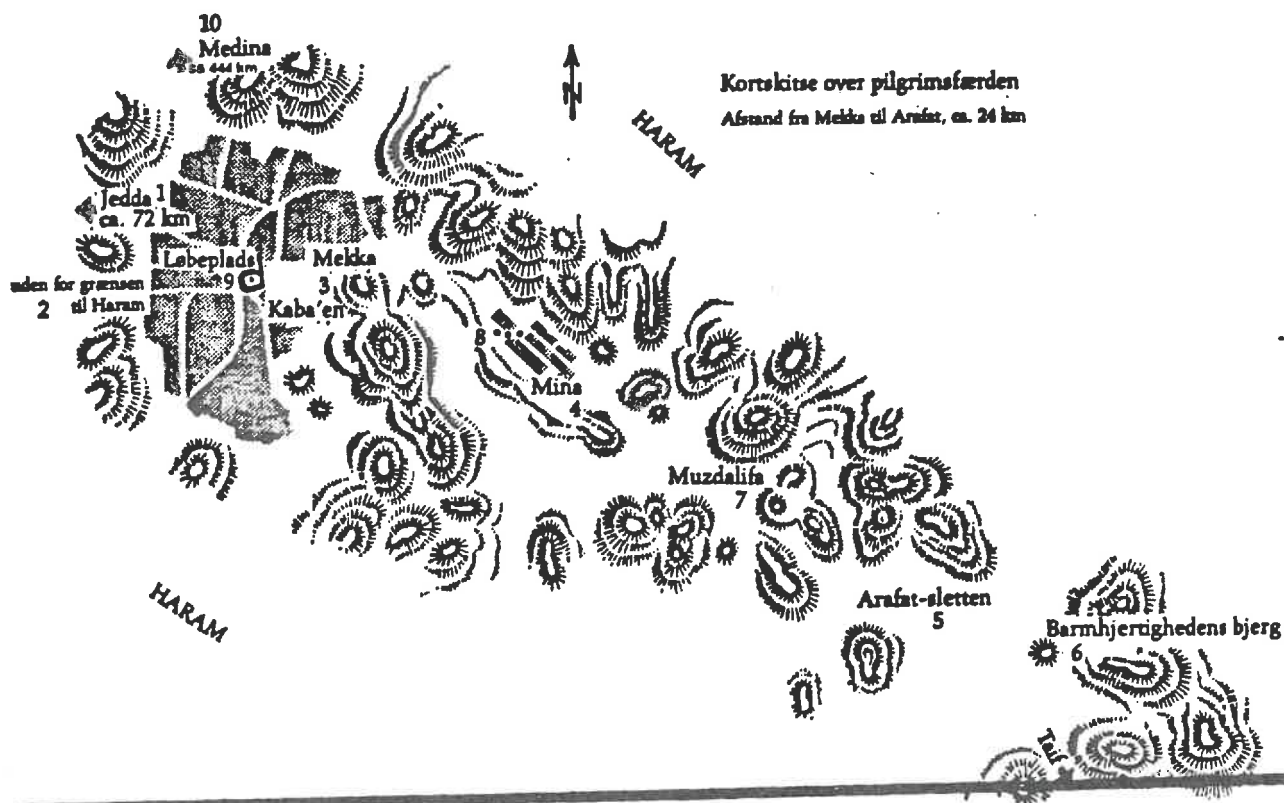
Bekendelsen og gudstjenesten har alle dage været det som i særlig grad kendetegnende Islam. Gudstjenesten eller bønnen, *salât*, synes navnlig at være overtaget fra jødedommen. Den udøves vendt mod Mekka (*qibla*) og indledes med at man stående udtaler hensigten, at udøve denne bestemte bøn. Derpå løfter man hænderne til skuldrene og siger: *allâhu akbar*, Gud er stor. Med sammenføjede hænder fremsiger man dernæst 1ste Sure og andre Qoranvers, hvorpå man bøjer sig, så håndfladerne når knæene, og retter sig op påny. Så knæler man ned og lægger panden mod

6 8 12 14

7 13

jorden, sætter sig op og bøjer atter panden mod jorden, alt under fremsigelsen af bestemte formler. Disse bevægelser tilsammen kaldes en *rak'a*, og en *salât* består af mindst to sådanne. Den slutter altid med at den bedende i knælende stilling siger trosbekendelsen, en velsignelse over profeten og en hilsen »fred over eder og Guds nåde«, der udtales til højre og til venstre. I Mekka var der foreskrevet to gange *salât* om dagen, i Medina kom dertil en tredje, og siden blev det til fem, der skal udøves inden for bestemte tidsrum dagen igennem. Bønnen kan forrettes hvor som helst, i ensomhed eller i fællesskab. Men det er tidligt blevet fastslået at det er mere fortjenstligt at foretage den i fællesskab med menigheden. Derfor fik Islam sine bede-huse ligesom jøderne og de kristne.

Valfarten finder sted fra 7. til 11. i måneden Dhu al-Hijjah (valfartsmåned), den sidste måned i det muslimske år. De vigtigste stadier i valfarten er (tallene henviser til kortskitsen):

De valfartende ankommer med fly til Jeddah (1).

Umiddelbart uden for Haram (2) – det område der er forbudt for andre end muslimer – foretages den rituelle renselse.

Kort ophold i Mekka, omkredsning af Kaba'en (3).

Vandring til Mina (4). Her overnattes i telt.

Næste morgen vandring til Arafat-sletten (5), hvor de troende på „Barmhjerighedens bjerg“ (6) hører en prædiken, beder individuelle bønner og dvæler under åben himmel til solnedgang.

Vandring til Muzdalifa-dalen (7). Her samles sten til senere rituel brug; mændene overnatter under åben himmel, kvinderne går tilbage til Mina.

Vandring tilbage til Mina – her foretages rituel slagting af en ged eller et får, til minde om Abraham, der skulle ofre sin søn, men i sidste øjeblik af Gud fik anvist et får i

stedet. Offeret foregår den 10 i Dhu al-Hijjah – overalt i den muslimske verden foretages rituelle ofre på denne »den store offerdag«.

Derefter kastes sten mod »djævelen«, symboliseret i nogle stensøjler (8).

Tilbagevenden til Mekka. Man drikker vand af den hellige Zamzam-kilde og foretager rituel løb mellem de to høje as-Safa og al-Marwa (9) hvorved man mindes Abrahams hustru Hagar, der efter sin søn Ismaels fødsel fortvivlet løb rundt og ledte efter vand.

Omkredsning af Kaba'en (som ved ankomsten). Hver gang man passerer den sorte sten, prøver man at kysse den eller røre ved den, eller i det mindste række hånden ud i retning af den. Hermed er den obligatoriske del af valfarten afsluttet.

Mange vender tilbage til stensøjlerne for at kaste de sidste sten efter djævelen.

Hjemrejse – eller besøg i Medina (10) – den anden hellige by i Hijaz-området.
 (Religionen der Menschheit).

For muslimske pilgrimme er hajj også et overgangs-ritual

Jannie Le Moigne, Cand.mag. i religionsvidenskab med fokus på antropologi i religion
religion.dk 24. september 2015

Her læser muslimer fra Asien i Koranen ved Arafatbjerget tæt på Mekka i Saudi Arabien i september 2015.

Når verdens muslimer drager mod Mekka ved verdens største pilgrimsfærd, der er den sidste af islams fem søjler, er det en indgang til en ny tilværelse som "hajj" eller "hajja"

Overgangsritualer findes indenfor alle religioner. De markerer en signifikant begivenhed og forandring i et menneskes liv, som eksempelvis den kristne dåb, en vielse eller en pilgrimsrejse.

Den muslimske pilgrimsfærd hajj kan forstås som et overgangsritual, hvor pilgrimmen går fra det vante liv som "almindelig muslim" til en ny tilværelse som "hajj" eller "hajja".

For at opnå denne nye titel eller identitet, skal pilgrimmen igennem pilgrimsrejsen og de prøvelser der hører med til den. Rejsen er en manifestation af pilgrimmens hengivenhed mod Allah og adlydelse af ham.

Begrebet *overgangsritual*, eller *overgangsrite* blev brugt første gang af den franske etnolog Arnold van Gennep (1873-1957), der opstillede en generel model for ritualer med tre faser: Udskillelsesfasen, den liminale fase og inkorporationsfasen.

Udskillelsesfasen: Her skilles pilgrimmen ud fra sit vante liv. Ved hajj rejser mange pilgrimme langt for at komme til Mekka, og de flytter sig derved rent fysisk langt fra deres vante liv. Før ankomsten til Mekka ifører pilgrimmene sig hvide klæder, der er et

symbol på renhed, og de skal overholde en række regler, f.eks. et forbud mod at klippe hår og negle. De er nu klar til at træde ind i "det hellige rum" Mekka er et udtryk for.

Den liminale fase: Når pilgrimmene ankommer til Mekka, befinder de sig på et helligt og mytisk sted. Et sted, der på en måde ligger uden for normal tid og rum. Her tager de del i de forskellige ritualer, der er en aktualisering af de prøvelser som Abraham, hans familie og profeten Muhammed skulle igennem. Pilgrimmen gennemlever altså begivenheder fra Islams tidligste historie.

Prøvelserne har til formål at minde pilgrimmen om denne historie og at bearbejde individet.

Inkorporationsfasen: Efter at have fuldført pilgrimsrejsen fralægges de hvide klæder og forbuddene ophæves. Nogle mænd lader sig kronrage og kvinderne klipper en lok af deres hår. Pilgrimmene kan nu træde ind i den normale verden igen.

De er berettiget til titlen "hajj" for mænd og "hajja" for kvinder, som et symbol for den forvandling der er sket med dem. Det er også udtryk for en ny status pilgrimmen har fået i det muslimske samfund. En status, der dog også forpligter den nye hajj eller hajja, til at leve et mere fromt liv og derved være et godt eksempel for andre muslimer.

Axis mundi – verdens midte er mange steder

religion.dk
Anna Mogensen
25. april 2007

Hvad har Kabaen i Mekka til fælles med et kirkespir eller en stupa. Ikke meget skulle man tro. Men de er alle eksempler på det, vi i religionsvidenskaben kalder axis mundi.

Axis mundi betyder verdensakse eller verdens centrum. Alle religioner har et eller flere axis mundier. Derfor finder vi verdens midte mange steder, afhængigt af hvilken religion, vi beskæftiger os med.

Axis mundi er helt igennem et religionsvidenskabeligt begreb. Men til en vis grad er det faktisk også muligt at tale om verdensaksen i en sekulær sammenhæng. Tænk bare på World Trade Center og den symbolværdi, der findes omkring konstruktionerne, der var engang.

Fortætning af det hellige

Det er religionshistorikeren Mircea Eliade (1907-1986), der videnskabeligt definerer fænomenet axis mundi gennem studier af forskellige religioner. Han finder frem til et karakteristisk fællestræk ved religionerne, og betegner det axis mundi - verdensaksen.

Som udgangspunkt rager verdensaksen op i landskabet, som kirkespir eller stupaer, bjerge eller monumenter.

Men axis mundi kan faktisk også være flade lokaliteter som kilder eller en gravplads.

Axis mundi tjener primært to funktioner. For det første forbinder verdensaksen denne verden og den anden verden, en slags gudeverden. For det andet er det ved axis mundi, at det er muligt at kommunikere med den anden verden.

Når Marianne Qvortrup Fibiger skal give eksempler på axis mundi skelner hun mellem mikro- og makroniveau. På makroniveau finder vi verdensaksen, som vi allesammen kender. Peterskirken i Rom eller Kabaen i Mekka er typiske eksempler. På mikroniveau dykker vi ned i den lokale folkereligiøsitet. Her findes utallige, og for os andre ukendte eksempler på axis mundi, hvor forbindelsen til den anden verden er særlig stærk, siger hun.

I mange religioner er træet verdensaksen, der forbinder jord og himmel. Tænk for eksempel på Yggdrasil i nordisk mytologi, totempælen i indianernes soldans, eller figentræet i buddhismen.

Myte, rite og axis mundi

Nogle gange kan man prøve at forklare, hvordan axis mundi får sin status ved at udforske forholdet mellem myte og rite. Men det kan også være vanskeligt, fordi det er umuligt at sige, hvad der kom først, myten eller riten.

Vi kan se det komplekse forhold mellem myte, rite og axis mundi i nogle af verdens mest betydningsfulde verdensaksen.

For eksempel er Kabaen i Mekka er muslimernes helligste sted. Myten fortæller, at Kabaen blev opført af Adam og senere blev den genopført af Abraham og hans søn Ismael. Kabaen bliver det første sted for tilbedelse af Allah, og det er en rituel pligt for en muslim, at valfarte til Mekka mindst én gang i sit liv. Men hvem kan egentlig vide, om ikke det var myten om Abraham og Ismael opstod ud af ritualer omkring Kabaen.

Under alle omstændigheder, er det karakteristisk, at den religiøse kult foregår omkring axis mundi.

Axis mundi i den sekulære verden

Axis mundi og kulten omkring den er som udgangspunkt religionsvidenskabelige begreber. Men på nogle punkter er det også muligt at finde eksempler på axis mundi i den sekulære verden.

For eksempel kan man pege på, at World Trade Center har fået status som en form for helligsted særligt efter 9/11. Bygningen havde en helt speciel symbolværdi som centrum for kapitalen. Nu er det klart, at den symboliserer noget andet, kampen mod terror. Dermed bliver bygningen et vigtigt centrum for den vestlige verden. Men jeg vil ikke gå så vidt at sige, at der foregår en kommunikation med den anden verden, fastslår Marianne Qvortrup Fibiger.

SHARIA-RETEN OG »ISLAMISK LOV«

Når vi taler om »lov« og om »jura« tænker vi som regel på afgrænsede dele af livet. Samfundet opstiller love og staten lovgiver. Lidt forsimplet kan vi sige, at vores juridiske tradition og vores syn på, hvordan lovene bliver til, er bestemt af den tradition, som kaldes romersk ret. De vesterlandske juridiske systemer er, på trods af forskellige lande imellem, opbygget ens og med samme funktion i de forskellige lande. Domstolene fungerer praktisk talt på samme måde. Lovene vedtages i en lovgivende forsamling. Det vesterlandske syn på lovgivning har også gennem de sidste par århundreder domineret folkeretten og været bestemmende for det internationale samarbejde. Også dette er en arv fra kolonitiden, en arv vi ikke gerne vil opgave. Den har givet FN-pagten og FN-deklarationen om menneskerettigheder.

Men det er ikke indlysende.

Den første islamiske stat, som blev grundlagt af profeten i Medina, var et teokrati. Selvom Muhammad rådslog med andre, så var det hans ord der gjaldt. Der var sammenfald mellem den åndelige og den sekulære magt. Muhammad var både statschef og religiøs leder. Der var ingen adskillelse mellem åndeligt og profant. Derimod kan man diskutere – og det gør man intensivt den dag idag i islams verden – om sammenfaldet mellem åndeligt og profant var en historisk betinget omstændighed, eller om den skal gælde for islam overalt til evig tid.

Det kan udtrykkes enkelt: Er religionens regler lov for staten og dermed en samfundsindretning, eller er de kun etiske anvisninger for den enkelte og inspiration for lovgiverne?

Begrebet *sharia* – loven – adskiller sig fra vort vesterlandske begreb »lovgivning«. Sharia er den guddommelige lov. Her er Gud lovgiveren, ikke parlamentet. Men hvad betyder det i praksis?

I det gamle, traditionelle muslimske samfund blev såvel den enkelte som samfundets anliggender i enhver henseende principielt (men ikke altid i praksis) bestemt af sharia. Man afgjorde alle spørgsmål i henhold til Koranen og traditionerne (*hadith*), dvs. de oplysninger man havde om hvad Muhammad havde gjort og sagt i bestemte situationer). Herfra hentede man de regler der gjaldt for

1. Andagtslivet.
2. Familieret og arveret.
3. Administrative regler og krigsret.
4. Strafferet og regler for gengæld.
5. Handelsret og regler for økonomiske transaktioner.
6. Regler for hvilken føde, der var tilladt og hvilken føde, der var forbudt.
7. Regler for sømmelig påklædning for både mænd og kvinder.
8. Reglerne for etikette og socialt samvær.

Som vi allerede har bemærket, går dette ud over det, vi normalt betragter som juraens og samfundslovgivningens område. Juraens område hos os dækker vel de ovenfor anførte punkter 2 til 5. Det øvrige betragter vi som private anliggender, hvor den enkelte kan gøre, som han eller hun lyster. Kun undtagelsesvis mener vi, at regler for andagtslivet, for spise og drikke, for klædedragt og for hvorledes man hilser på hinanden, angår lovgivningen.

Sharia-begrebet omfatter det hele. I hvert enkelt tilfælde kan og bør man spørge, hvad sharia siger om dette eller hint, om hvad der er pligt, hvad der er anbefalelsesværdigt, hvad der er tilladt, hvad der er dadelværdigt og hvad der er forbudt. Det som er *haram* (forbudt) er strafbart at gøre, det som er *ma'dhib* (pligt) er strafbart at undlade. Men også feltet mellem det, som er *halal* (tilladt) eller *muhal* (acceptabelt) kan inddeles i det, som er mere eller mindre dadelværdigt. I hver eneste situation skal sharia kunne give vejledning om, hvilken adfærd der er den bedste, og hvilken som er dårlig.

Arbejdet med at tilvirke sharia-retten i et altomfattende system kaldes *fiqh*. På baggrund af Koranen og profetens sunna opstiller man gældende regler. *Ilm* (viden) består først og fremmest i, at man kender reglerne og kan anvende dem i forskellige situationer. Betegnelsen på de retslærde, som arbejder med sharia, er *ulama* (de »lærde«, de der har viden altså ilm). En lærer, der er specialist i *fiqh* kaldes en *faqih*. Han søger i Koranen og i sunna efter de regler eller de analoge situationer, som kan lægges til grund for en afgørelse, og afgiver herefter en *fatwa*, en udtalelse, hvor han forklarer, hvilken holdning eller adfærd, der er i overensstemmelse med islam. Kan han påvise, at der råder enighed (*ijma*, konsensus) i et bestemt spørgsmål, har det udtalte responsum almindelig gyldighed. Arbejdet med at afgive fatwa kan være knyttet til et offentligt embede som *mufti*. Også dommeren (*qadi*) hører til ulamaerne.

Uddrag af :

Islam og muslimerne, Jens Forman, Systime 2011, s. 49-51 og 124-128. Om tørklædet.

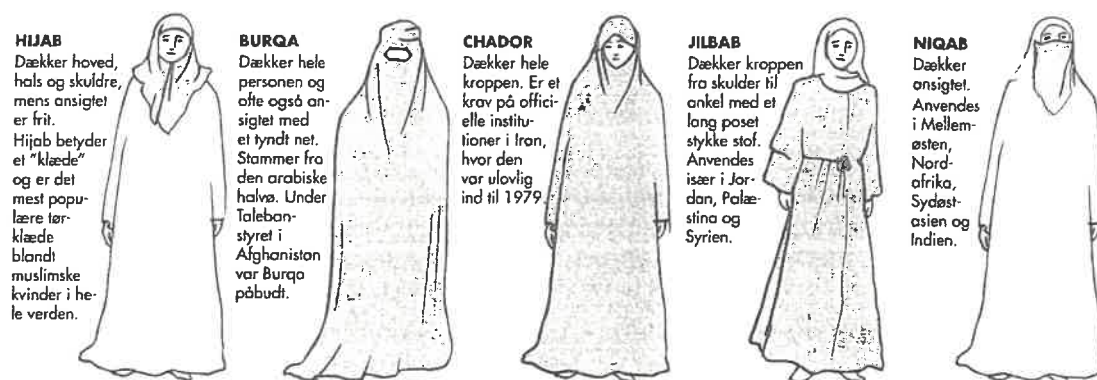

Fig. 16. HIJAB – Kravet om hijab kan opfyldes på mange måder.

5. Hijab

Hijab betyder på arabisk egentlig *forhæng* eller *skærm*, og ordet bruges i Koranen om adskillelsen mellem *profetens* kvinder og fremmede mænd (Sura 33,33.53). Denne specielle bestemmelse³² er imidlertid af de skriftkloge i traditionen blevet tolket som et *generelt* krav om et *kønsopdelt samfund*, altså at kvinder – som har haft råd til det og har boet i byen, på landet har kvinders markarbejde altid gjort

31 Se Ali Peter Nicolaisen: *Halal-guide* (1999), også på nettet

32 Traditionalister ser det som udtryk for profetens *sunna*, et eksempel til efterfølgelse. Modernister er uenige: Isolationen skal som på andre – anerkendte områder – kun gælde for Muhammed *personligt*, parallelt med at han alene måtte have flere end 4 koner (Sura 33,50), og at profetens hustruer ikke måtte gifte sig igen efter hans død (Sura 33,53).

det umuligt – skulle opholde sig mindst muligt uden for hjemmet. I det offentlige rum ville en kvinde distrahere og friste fremmede mænd og dermed skabe kaotiske tilstande. En kvinde kan simpelthen ikke være ven med en mand, der ikke samtidig er en slægtning.

Denne holdning er stadig et *ideal i middelklassen*, men samtidig har mange kvinder fået uddannelse, og udearbejde er ofte en økonomisk nødvendighed. Dette accepteres nu bredt (også i et islamist land som Iran). Men arbejdet skal kunne forenes med kvindens *primære opgave*: omsorg for hjemmet og desuden være *anstændigt*, f. eks. som lærer eller sygeplejerske, og med kontrolleret kontakt med mænd. I Iran er uddannelse, transport og arbejde blevet fuldstændigt *kønsopdelt*. Hermed opdeles det *offentlige rum* i *to adskilte dele*, hvor den ene del overlades kvinder – herunder lederstillinger. Denne opdeling er i øvrigt ny: Ifølge traditionel islam tilhørte *hele* det offentlige rum manden.

a. Tørklædet i den muslimske verden

Aktuelt er det ikke så meget *hijab* i betydningen *isolation* i hjemmet, der står til debat. Debatten koncentrerer sig om, hvorvidt kvinden skal *klæde sig* på en isolerende, anonymiserende måde, at kvinden så at sige medbringer et *transportabelt forhæng*, der gør hende *usynlig* uden for hjemmet. De retslærde i traditionen og nutidens islamister har fortolket *hijab* (: 'forhæng') i sura 33,33 sammen med sura 33,59 (: 'overklædning') og sura 24,31 (: 'sømmelig påklædning'), og resultatet er blevet et krav om en særlig *islamisk klædedragt*: Enten et hovedtørklæde alene eller et tørklæde, kombineret med *abaya* (: kåbe), en ankellang, løsthængende, taljeløs kjole eller frakke³³. Den konkrete udformning har dog altid været bestemt af den lokale tradition (se illustrationer), og i Afrika syd for Sahara og Indonesien har de fleste kvinder tidligere ignoreret kravet.

I den muslimske verden omkring 1970 var det (uden for Den arabiske Halvø) kun et mindretal i byerne, der bar *hijab*. At bære det signalerede, at man enten var flyttet ind fra landet (*traditionalist*), eller at man som islamist ville demonstrere mod modernist-regimet, som heller ikke på dette område tog Guds ord alvorligt. Heroverfor stod imidlertid flertallet, der ved *ikke* at tildække sig ville vise, at man var en *modernist*, der ikke tolkede alt i Koranen bogstaveligt, men efter dets hensigt: At kvinden skulle være klædt, så hun undgik at tiltrække sig

Er det en god ide at forbyde hijab?		
	Ja%	Nej%
Frankrig	78%	22%
Indien	66%	30%
Tyskland	54%	40%
Spanien	43%	49%
USA	33%	57%
Tyrkiet	29%	64%
Storbritanien	29%	62%
Pakistan	17%	77%
Jordan	3%	97%

Google: Pew Research + 'Ban Muslim Head Scarves'

³³ Kravene er mere omfattende end i ortodoks jødedom. Her skal den *gifte* kvinde tildække det meste af håret eller bære paryk (gerne af sit eget hår!) samt være *anstændigt* påklædt: nederdel under knæet, bluse uden halsudskæring og ærmer udover albuen. Kristendommen har aldrig haft præcise påklædningskrav for kvinder, selvfølgelig med undtagelse af nonnedragten.

unødig opmærksomhed fra mændene. Desuden lød argumentationen, at *tildækning* (: hijab) kun gjaldt en særlig gruppe kvinder: profetens hustruer (Sura 33.59), og at *hijab* ovenikøbet sprogligt betød en tildækning af kjolens halsudskæring³⁴.

I 2010 ser situationen unægtelig anderledes ud. Flere muslimske kvinder end nogensinde bærer *hijab* i mange forskellige udgaver – uden at der længere er nogen *praktisk* grund til det, som der engang var det på landet i alle kulturer: som beskyttelse mod sol, regn, blæst og lugt.

I Cairo går de fleste muslimske kvinder nu tildækkede, på gaden, i forretninger eller i skolen. Undtaget er film, hvor *hijab* – som fra en svunden tid – kun ses sporadisk. Heller ikke i fjernsynet bærer f. eks. nyhedsoplæserne *hijab*. Men på gaden er de få, utildækkede kvinder oftest turister eller *koptere* – det kristne mindretal på 10%, der *aldrig* bærer tørklæde, men demonstrerer *deres* tro med et stort kors. I dag vælger næsten alle – også modernist-muslimer eller religiøst indifferente muslimer – det nærmest frivilligt, mens det i Iran skulle påbydes ved lov efter den islamiske revolution 1979 og kontrolleres af det religiøse politi – med trusler om store bøder ved overtrædelse.

Penal Code, Iran – nettet

Artikel 638: ... Kvinder, som optræder i det offentlige uden passende *hijab*, skal straffes med fængsel i 10-60 dage eller betale en bøde på 50.000 – 500.000 ryal (1\$=10.000 ryal)

Hvad kan forklare denne markante ændring?

- *Ny anstændighedstolkning*³⁵: Hijab-tilhængerne, islamister og traditionelle muslimer, har haft held til at *italesætte* deres forståelse af *anstændighed*: at en kvinde uden islamisk påklædning udstiller sin krop og viser en stærk seksuel udstråling, som frister og leder mænd i fordærv. '*Hijab* er kvindens dyd', står der overalt på stickers i Cairo.
- *Forstærket protest*: Hijab er fortsat et symbol på *protest* mod de stedse mere korrupte modernist-regimer, der delvist støtter sig på vestlige ideer og værdier, uden at det bringer elementær velfærd til befolkningen (overfyldte skoler, manglende lov og orden, nedslidte hospitaler, arbejdsløshed). Heroverfor står så islamisterne, der lover at ville genskabe *guldalderen* (632-661), et nyt og *retfærdigt samfund* efter Guds vejledning. 'Islam er løsningen', lyder slagordet, og det gøres troværdigt ved i det små at oprette skoler, vagtværn, hospitaler, suppekøkkener.
- *Pragmatisme*: Hijab gør *tilværelsen lettere* i det offentlige rum. Kvinden kan ved at bære tørklæde vise, at hun er en *anstændig* kvinde, og dermed undgå at blive chikaneret af de religiøse entusiaster, der kæmper for Guds tørklædesag.

34 Aminah Tønnsen i Kate Østergaard: *Islam* (2006), s. 224

35 'Anstændig' er – sammen med begreber som retfærdighed, frihed og fornuft eller sharia og salafiyya (s. 67) – eksempler på *tomme signifikanter*. Det vil sige begreber, som ingen muslim kan tage afstand fra, men som kan *tolkes* meget forskelligt. Magten i et samfund eller over en religion afhænger i høj grad af, hvem der har haft held til tilegne sig *fortolkningsretten*.

III. TØRKLÆDE

Blandt muslimer er der uenighed om, hvad *hijab* (: forhæng) egentlig omfatter. Er der primært tale om et kønsopdelt samfund, hvor kvindens plads principielt er i hjemmet? Og er det relevant i et moderne samfund? Eller er det centrale, det *transportable* forhæng, en bestemt kvindelig påklædning: Enten tørklædet alene – i mange forskellige udformninger – eller kombineret med en særlig islamisk klædedragt? Se nærmere s. 49-52. Traditionalister har tidligere fokuseret på førstnævnte, men i dag er sidstnævnte (også for islamister) kommet i centrum. For dem er tildækning af kvindens krop (undtagen ansigt og hænder) et *guddommeligt krav* i Koran og Sunna og dermed en indiskutabel *pligt*, der om fornødent skal gennemtvinges af familiens overhovedet eller af et religiøst ordenspoliti.

Derimod mener modernister og sekularister (i overensstemmelse med deres generelle holdning, s. 71), at tørklædet er et *valg*, dvs. en *personlig sag* mellem den enkelte og Gud. Hvad Gud kræver, er, at kvinden undgår at tiltrække sig opmærksomhed, f. eks. ved i Danmark at ligne et omvandrede telt.

Endelig er der vurderingen af *hijab* blandt ikke-muslimer, f. eks. i Danmark. Her er det en udbredt holdning, at *tørklædet* signalerer et ønske om at ville leve i et parallelsamfund.

TEKST 23: KORAN OG HADITH OM TØRKLÆDET

Sura 24

³⁰ Sig til de troende mænd, at de skal holde øjnene for sig selv og vogte over deres køn. Det er mere renfærdigt for dem. Gud er fuldt vidende om, hvad de laver.

³¹ Sig til de troende kvinder, at de skal holde øjnene for sig selv og vogte over deres køn; de må ikke fremvise deres pryde, bortset fra det deraf, der er synligt, og de skal lægge deres hovedslør hen over deres halsudskæring. De må kun fremvise deres pryde for deres ægtemænd, deres fædre og deres svigerfædre, deres sønner og deres ægtemænds sønner, deres brødre og deres brøders og søstres sønner, deres kvinder, deres slavinder, mandlige tjenere uden kønsdrift og børn, der intet ved om kvinders private kropsdele. De må ikke stampe med fødderne, så man får nys om den pryde, som de holder skjult. Omvend jer alle til Gud, I troende! Måske vil det gå jer godt!

Sura 33

³² I, profetens kvinder!. I er ikke som hvem som helst af kvinder...³³ Bliv i jeres huse! I må ikke stadse jer ud, som man gjorde tidligere, i uvidenhedens tid! –

⁵³ I, der tror! Træd ikke ind i Profetens huse til et måltid, med mindre det er blevet jer tilladt... Hvis I vil bede kvinderne om noget, så bed dem om det fra den anden side af et forhæng (: *hijab*)! Det er mere renhjertet for jer og for dem. Det tilkommer ikke jer at krænke Guds udsending og ikke at gifte jer med hans hustruer nogensinde, efter ham. Det ville for Gud være en alvorlig ting...

⁵⁹ Profet! Sig til dine hustruer og dine døtre og til de troendes kvinder, at de skal trække noget af deres overklædning ned over sig. Således vil de lettest blive genkendt og ikke blive forulempet. Gud er tilgivende og barmhjertig.

Hadith

1. Aisha, profetens hustru berettede: Asma, Abu Bakr's datter, kom til Guds budbringer (Gfmh)²³ i nogle tynde klæder. Guds budbringer vendte sit blik fra hende og sagde: O Asma, når en pige er kommet i menstruationsalderen, er det ikke passende for hende at vise sin krop, bortset fra det og det. Han pegede på ansigtet og hænderne
al-Bukhari og Abu Dawud (google: hadith + wikipedia)
2. Ibn Masud berettede, at Guds sendebud sagde: En kvinde skal leve i skjul, for hvis hun går ud, kaster Satan sit blik på hende²⁴
Tirmidhi – Mishkat Al-Masabih, s. 662
3. Umar berettede, at Guds sendebud sagde: Nårsmhelst en kvinde er alene med en mand, er Satan til stede som en tredje part
Tirmidhi, Abu Dawud og Ibn Majah – Mishkat Al-Masabih, s. 663

TEKST 24: TØRKLÆDET ER MALPLACERET I DANMARK

Aminah Tønnsen (f. 1948) har boet i Marokko og været gift med en marokkaner. Siden er hun konverteret til islam og har udgivet meget islam-materiale, bl. a. bøgerne *Islam i europæisk klædedragt*, (1998) og *Tror muslimer, at jorden er flad?* (2006). Desuden er hun redaktør af og flittig skribent på Islamisk Studiebogssamlings hjemmeside (www.islamstudie.dk). Hendes holdninger er typisk modernistiske, og hun bekæmper aktivt konservativ islam, f. eks. vedrørende påklædning og straffelov.

Da jeg i slutningen af 60'erne færdedes i de snævre gyder inden for Jerusalems gamle bymure, var det ikke til at se, om en kvinde var jøde, kristen eller muslim; men de palæstinensiske kvinder, der kom ind fra oplandet, lyste op i gadebille-
5 det med deres lange kjoler med farvestrålende broderier med bomsterranker og geometriske mønstre. Og så kunne man naturligvis kende turisterne på lang afstand – og kibbutznikkerne²⁵ i deres uendelig kedelige, men praktiske og rummelige bukser, skjorte og bøllehat.

I Marokko var den traditionelle klædedragt *egnsbestemt*, og jeg lærte hurtigt at kende forskel på de forskellige varianter. I de mellemstore og store byer var det
10 derimod ikke til at se, hvem der var hvem, for også mange muslimske kvinder gik vestligt klædt. De midaldrende traditionelt klædte kvinder dækkede hovedet med overdragts, *djellabaens*, hætte – nogle af dem brugte ansigtsslør oven i købet. Det gjorde storbyernes letlevende kvinder i øvrigt også. Hos de unge piger var *djellabaens* hætte blot til pynt. Nogle af dem gik med tørklæde – andre tog først

23 Gfmh = Guds fred være med ham

24 Satan gør hende attraktiv for mænd, så de forføres

25 *kibbutznikker* – fra kibbutzer (: bosættelser), der tidligere bestod af *sekulære* jøder, som havde fælles ejendom, arbejdsfælleskab, fælles børnepasning, lighed mellem kønnene.

tørklæde på, når de blev gift. Mange marokkanske kvinder havde *to garderober*, en traditionel og en vestlig, som de vekslede imellem, alt efter hvor og iblandt hvem de færdedes. Der var i høj grad tale om et *personligt valg*.

Da vi flyttede til Danmark fornemmede jeg, at det blev vigtigt for min mand, at fremmede mænd ikke så mit hår. Det havde aldrig været noget problem, mens vi boede i Marokko. Jeg vænnede mig hurtigt til at tage tørklæde på, når jeg færdedes ude. Det er praktisk, for jeg cykler meget. Jeg har imidlertid ofte følt decideret ubehag i sammenhænge, hvor tørklædet helst skal bindes på en bestemt måde og tydeligvis opfattes som en ufejlbarlig indikator for en kvindes *ærbarhed* og *religiøsitet*. Der er noget rivende galt, når der fokuseres så uforholdsmæssig meget på et stykke stof. I dag bruger jeg kun tørklæde under bøn, og når vejret indbyder til det.

Koranens påbud om *anstændig klædedragt* skulle sikre datidens kvinder imod at blive forulempet. I vore dage har et 'islamisk' tørklæde på vore breddegrader imidlertid den stik modsatte virkning: Man bliver nidstirret, forulempet og marginaliseret, netop *fordi* man bærer *islamisk tørklæde*. Bærer man islamisk tørklæde, risikerer man f. eks. at havne i fjernsynets nyhedsudsendelser igen og igen, når højrefløjen ytrer sig om 'den islamiske trussel' – blot fordi man tilfældigvis opsnappes af en fotograf, der leder efter dagens eksotiske scoop...

At gå i vandet med alt tøjet på opfattes som anstændigt i nogle kulturer. Her hos os vil en kvinde, der stiger op af havet med sit våde tøj klistrende til kroppen, som en magnet tiltrække alles blikke og blive anset for uanstændig af nogle og sexet af andre. Der kunne fremføres mange andre eksempler på, at den samme handling får den stik modsatte virkning i en anden kultur. Derfor må der nytænkning til, hvis man vil overføre Koranens ånd til den *aktuelle kontekst*. Teksten skal forstås på en ny måde.

At fravælge tørklædet betragtes af nogle som yderst kontroversielt, ja nærmest forræderisk. Mange muslimer er tydeligvis af den opfattelse, at en muslimsk kvinde, der ikke bærer det islamiske tørklæde, hverken beder eller faster og er både løst og drikfældig. Jeg har hørt fra flere danske kvinder, at det forventes, at man som konvertit skal antage en eller anden form for *pseudo-arabisk identitet* – både kulturelt og mentalt – for at blive betragtet som en 'god' muslim. Og at de – fordi de insisterede på fortsat at klæde sig og indrette sig rent praktisk, som man nu gør her til lands – ligefrem er blevet frosset ud af et fællesskab, forulempet på gaden, truet med helvedes pinsler og til sidst simpelthen ignoreret.

www.islamstudie.dk -> Tørklæde eller ej? (2005)

TEKST 25: UDEN TØRKLÆDE ER HELVEDE NÆR

Sheik Raed Hlayhel/Hleihel/Hliehel (f. 1967) er fra Libanon, uddannet i Saudi-Arabien, stærkt konservativ (salafi-synspunkter). Imam ved moskeen på Grimstrupvej i Århus 2000-06, men teksten er fra en fredagsprædiken (khutbah) 18. februar 2005 i Det Islamiske Trossamfund i København. Den offentliggjorte tekst i Jyllands-Posten 26. februar vakte stærk debat, som kan følges i Infomedia (selve prædiken er dog siden blevet fjernet). Teksten nedenfor er meget forkortet.

Allah siger til Profeten Muhammad, fred være med ham: *Oh Profet, sig til dine hustruer, dine døtre og de muslimske kvinder, at de skal forlænge deres klæder, således at de ikke skal blive genkendt og generet. Din Gud er mild og barmhjertig*²⁶... Dette vers er helt afgørende og viser tydeligt, at tilsløringen er en shariamæssig regel og en guddommelig ordre, der kommer fra Allah til det bedste menneske, Profeten Muhammad, fred være med ham. Påbudet gælder ikke alene hans hustruer og ej heller alene hans døtre, men alle muslimske kvinder.

Allah sagde: *Oh Profet, sig til dine hustruer!* Ja, en mand kan ikke være en troende muslim og samtidigt ikke påbyde kvinderne i hans hus at følge Allahs påbud. Det første, Allah vil spørge dig om, for så vidt angår dem, som er under din varetægt, er din kone, idet uanset hvad hun gør, så er hun under *dit ansvar* og skal følge dine råd, så længe du ikke beordrer hende til oprørskhed mod Allah...

Det er nødvendigt at *beskytte* vore kvinder og vore døtre og frem for alt vore hustruer fra alt, der kan bringe dem nærmere til Ilden (: Helvede), må Allah holde os fri fra den. Allah sagde: *Sig til dine hustruer og dine døtre, og derefter sagde Han: og de muslimske kvinder.* Hvilken kvinde vil acceptere ikke at beskrives som værende en muslimsk kvinde?..

Klædningen er den lange klædning, som en kvinde skal have på, som skal dække hende fra top til tå. Så mine kære brødre og ærede søstre, lad os følge

Fig. 22. EUROPÆISK TILDÆKNING

26 Sheiken citerer her sura 33,59 – dog med en lidt anden oversættelse end den normale (se s. 124).

Allahs ord og befalinger i stedet for at lytte til udtalelser, som vi ikke ved, hvilken djævel kommer med... En kvinde, som vil kalde sig troende, skal tildække sig helt, således som det er korrekt ifølge sharia-reglerne, og ikke som visse TV-kanaler påstår, om end de udgiver sig for at være arabiske, islamiske eller nationalistiske, blot for at faldbyde deres programmer.

...Hvorfor, mine muslimske brødre? Jeres Profet, må Allah velsigne ham, sad og talte med sin hustru Aisha, og Asma kom ind iklædt noget tyndt tøj. Hvem er Asma? Hun er datter af Abu Bakr og søster til Aisha, men Profeten vendte sig bort ved synet af hende...

Profeten, fred være med ham, sagde til Asma, da hun kom ind med det lette tøj: 'Asma, når en kvinde når til menstruationsalderen, må det kun tillades, at man kan se denne og denne (her peger han formentlig på hænderne og ansigtet)'. Denne fortælling har der været talt meget om, og den beviser, at selv synet af en kvindes ansigt er en alvorlig sag, og det må der ikke tages let på. Der taltes meget om sagen af profetens efterfølger og af de fromme lærde siden hen, så der skal ikke tages let på kravet om *tildækning*. Ingen skal se ned på denne praksis eller sige, at den er gammeldags...

Den form for tildækning, vi i dag ser, kan jeg kun kalde for *europæisk tildækning*, for denne tildækning stemmer overens med profetens ord, i hvilke han siger, at der vil komme en tid, hvor kvinder vil være tildækkede og samtidigt nøgne... Kvinderne i dag, pynter sig meget, går til frisør, bruger sminke. Jeg sværger ved Allah, at de ikke kommer i himlen. Hvad betyder det at være påklædt og nøgen? Det er, når en kvinde har tøj på, men man kan alligevel ane hendes krops kontur i detaljer. Dette her er ikke tildækning, hverken i Allahs, profetens eller de troendes øjne. Det er i orden for kvinder at *overdrive i deres tildækning*, det er endda påkrævet, at de gør det. Det vigtigste er, at *intet må ses* af hendes krop, ikke engang hendes fødder...

Nogle kvinder tror, at det er nok at tildække håret, så de dækker håret bag ørerne og lader ørerne synlige. Man kan tydelig se hendes krops detaljer og ørerne. De påstår, at de er tildækkede på trods af, at de bor i Vesten. Hvilken tildækning er dette? Kroppen skal *tildækkes helt*, således at man intet kan se. Når der blev sagt, at kvinderne ikke skal vise deres pynt – hvad er deres pynt? spørger man. Deres pynt er deres tøj. Kvinder skal være helt tildækket, så selv deres tøj ikke må ses...

Kvinderne kan være *Satans instrument* mod mænd. Når en kvinde er ude, følger Satan hende og prøver ihærdigt at friste og lokke hende til hans udåd. Derfor skal der ikke tages let på tilsløringen.

Nogle vil synes, der er noget galt med mig. De vil sige, at vi er i Danmark – ikke i Mekka eller Medina, og at jeg skulle vågne op. Mit svar er: Ja, vi er i Danmark, men *Allahs befalinger* skal følges alle vegne.

Hele teksten kan findes på www.jyllinge.dk/fredagsbøn.htm

Jens Forman: Positioner (idealtyper) – Islam

	Indadvendt (Islam er et personligt moralsk grundlag)	Udadvendt (Islam skal spille en rolle i samfundet)
Skrift + tradition	TRADITIONALISME ❖ Ignorerer Vesten ❖ Sharia: Specifikke retningslinjer for det private liv (knyttet til en specifik lovskole/udlægning) → <u>ikke</u> statslig lovgivning! ❖ Forsøger at bevare den religiøse arv ❖ Forsøger at få del i hellig mytiske profettid gennem imitation af traditionen: søjler, fester, spiseregler, påklædning, etc.	MODERNISME ❖ Tilpasser sig Vesten ❖ Sharia: Relative retningslinjer for lovgivning og moral (shopping blandt lovskoler/udlægnings) ❖ Islam skal præge samfundets love, men ikke kræneke vestlige værdier. ❖ Imod stening, håndsafhugning, pisk, alkoholforbud og børneægteskaber. ❖ Utroskab og homoseksualitet er dog stadig forbudt og strafbart med fængsel, mm. ❖ Imod et religiøst politi, der skal kontrollere overholdelse af spiseregler, påklædning og pligter.
Skrift	SEKULARISME ❖ Efterligner Vesten → forbillede ❖ Sharia: General inspiration i det <u>private</u> liv → <u>ikke</u> lovgivning eller kontrol ❖ Går ind for sekulær, vestlig lovgivning (imod polygyni, for lige skilsmisserettigheder og arverettigheder, mm.)	ISLAMISME ❖ Gør op med Vesten (og sekularismen) ❖ Sharia: Universelle retningslinjer for lovgivning og moral ❖ Oprettelse af en islamisk stat ❖ Nytolkning af Sharia udelukkende ud fra Koran og Hadith (afviser lovskolerne)

Kilde: Jens Forman, *Islam og muslimerne* (s. 59-70)

"Jo mere I hader os, jo stærkere er vores tro" Interview med Omar Bakri Muhammed

Interview ved Tobias Havmand i *Information* 12. maj 2007.

Omar Bakri Muhammed er født i Syrien i 1958. Bosat i Storbritannien fra 1986 til 2005, hvortil han under et ophold i Libanon blev nægtet ny indrejsetilladelse. I Storbritannien var han en fremtrædende person i Hizb-ut-Tahrir.

TRIPOLI – Omar Bakri har netop fået serveret en kop varm chokolade og sidder og smager på den med små veltilpassede slubrelsyde, da han ikke uden en vis stolthed kommer med et udsagn:

"Da jeg kom til Storbritannien i '86, talte folk om islam i sammenhæng med halal-kød og kvindelig omskæring. Da jeg forlod Storbritannien, talte de om islam som et kalfat, om jihad og om, at islam vil komme til at dominere verden. Der er en temmelig stor forskel på at se islam som en komplet måde at leve livet på og som en måde, man tilbereder sin mad," konstaterer han og kigger sig omkring i biblioteket, hvor mænd med lange flagrende skæg og iført hvide kjortler kæmper med boremaskiner for at få plads til flere indrammede korancitater på væggene i biblioteket.

Det er udtalelser som denne, der under tilnavnet 'Tottenham-ayatollahen' har gjort Omar Bakri Muhammed til om ikke den mest hadede mand i Storbritannien, så i hvert fald noget, der ligner. Den britiske syriske prædikants status kan vel nærmest sammenlignes med de forkætrede danske imamer på højden af muhammedkrisen –

hvis man blot udskiftede dén krise med et særdeles blodigt terror-anslag som det, der i 2005 dræbte 52 buspassagerer i London – og en af dem bagefter havde udtalt sig positivt om gerningsmændene.

'De fantastiske fire' kaldte Bakri de fire bombemænd, der udførte terroren i tre busser i juli 2005, og gjorde sig dermed grundigt upopulær i en offentlighed, hvor han i forvejen ikke var alt for velhidt.

"Bombemændene var fantastiske, og jeg fik da mediernes opmærksomhed, gjorde jeg ikke?" spørger han og trækker på skuldrene.

"Jeg støtter ikke terror, og vi tog også afstand fra London-bomberne, men det var der ingen, der interesserede sig for. Koranen siger, at man ikke må skade folk, man lever iblandt. Men hvis nogen tvinger mig til at tage stilling mellem George Bush og Tony Blair og Osama bin Laden, vil jeg da vælge bin Laden. Vi kommer fra den samme åndelige skole. Vi har bare forskellige måder at manifestere vores tro på," konstaterer han og tilføjer:

"Men det gør mig ikke til terrorist."

[...]

"Min opgave er at overbevise dig om islam. Jeg fører dig ikke bag lyset. Vi radikale muslimer kommer ikke og siger en masse pæne ting. Vi siger sandheden, og derfor ved jeg, at I stoler mere på os, end I stoler på de såkaldt moderate. For de siger, at islam er en religion af kærlighed, respekt og omsorg. Men der er over 300 vers i koranen om at kæmpe. De vil overbevise jer om, at islam er en kærlighedsreligion. Og ja, islam er en religion, der handler om kærlighed og fred. Og om krig og om had. Jeg tror ikke, noget fornuftigt menneske vil sige: Elsk din fjende. Islam siger: Bekæmp din fjende. Du kan elske din nabo, og du kan elske din hund. Men du kan ikke elske

fra "Islamdebatten"
Allan Paulsen
Sydney 2008

70 Sharon. Eller Tony Blair," konstaterer han og afviser konsekvent de tanker om integration og assimilation, som vestlige politikere og andre muslimer arbejder for.

75 "Jeg tror ikke på integration. Jeg mener ikke, at I har noget godt for os at integrere os med. Moralske værdier eksisterer ikke i de vestlige samfund. Der er homoseksualitet, stoffer, børnevoldtgæter og drab. Det er umuligt for folk, der kommer fra en konservativ baggrund med moral og stærke familiebegreber at leve i sådanne samfund. Jeg kan ikke dele jeres tro: Livet er kort; adlyd dine egne behov. Vores tro er: Livet er kort; adlyd din gud," konstaterer han, men afviser samtidig den sammenkædning mellem sin afstandtagen og vestlig terror, som andre har lavet:

85 "Vi er meget transparente. Vi er imod menneskeskabte love og ønsker at indføre sharia. Vi taler åbent om vores tro og vil aldrig købe en bilforsikring eller åbne en bankkonto, fordi islam dikterer, at det ikke er tilladt. Det er ikke nogen hemmelighed. Vi vil se det sorte flag vaje over Downing Street og over København – vi skammer os ikke over det, vi siger det ligeud. Men ikke ved at slå folk ihjel, men ved at overbevise dem i åben dialog. Og det er sagens kerne. Hvis I vil stoppe os, så stop os. I vil udskifte en version af islam med en anden. Den I så ved London-bomberne," siger Omar Bakri.

[...]

95 Vi overtræder ikke loven. Jeg har aldrig været arresteret. Jeg er ikke blevet sigtet i løbet af 20 år i Storbritannien. Hvorfor skaber I en situation, hvor I er i krig med islamisterne og tvinger dem til at slå igen? Jeg tror, at de nye sikkerhedslove i lande som Danmark og Storbritannien er en stor fejl. I stedet for at diskutere med islamister og intellektuelt besejre os – eller f.eks. lade

115 nogle af de såkaldt moderate muslimer gøre det – arresterer I dem. Men hvis I arresterer den mand, gør I jer uvenner med ham og hans broder. I skaber jeres egne fjender. Og I har meget at tabe. I har alle jeres liv at tabe. Jeres stabilitet. Vi har intet at tabe. Der er 65 millioner muslimer i Vesten. Jo flere I arresterer, jo flere er der at rekruttere for dem, der er blevet arresteret," siger han og nævner som eksempel den fængselsdom, en ung britisk muslim med tilknytning til en bevægelse, der efterfulgte hans egen al-

120 Muhajiroun, modtog efter at have fremsat dødsstrusler under en demonstration mod de danske muhammed-tegninger:

125 "Hvad tror I, han vil gøre, når han kommer ud af fængslet? Give jer en blomst? I skaber bare fjender på jeres eget dørrin, i jeres hjemlande," konstaterer han.

130 "Jo mere I hader os, jo stærkere bliver vores tro."

[...]

135 "Når vi siger, at enhver, der bekæmper muslimer i muslimske lande, skal dræbes, betyder det ikke, at han skal dræbes her, men at han skal dræbes der, hvor han kæmper. Da jeg udstedte en fatwa mod John Major, betød det netop ikke, at muslimer her i Storbritannien skulle dræbe ham, men at muslimer i Irak eller Kuwait skulle gøre det," siger han.

140 "Jeg boede i Vesten i 22 år, og jeg er aldrig blevet dømt eller tiltalt. Jeg var i stand til at styre ungdommen igennem mange konflikter omkring f.eks. krigen i Bosnien, Kashmir etc. Uden at det nogensinde kom til vold, fordi vi tror på, at muslimer i Vesten, uanset om det er i Skandinavien, Storbritannien eller andre steder, ikke må angribe de mennesker, de lever iblandt. Så vi var i stand til at holde protesterne nede til netop det, protester."

[...]

160 "Jeg synes, jeres frygt er en helt reel frygt. Jeg mener, at I bør frygte rejsningen af den radikale islam i Vesten. Jeg deltog i en paneldebat på University of Cambridge, og da afstemningen kom, om hvorvidt man bør frygte den radikale islam i Vesten, stemte jeg for! For vi har en ideologi, der vil ændre jeres system. Men det er en fredelig omvæltning. Vesten har adskilt politisk tro og religiøs tro, men islam har også politisk tro. I har ikke et problem med islam som en åndelig tro, men islam er mere end det. Det er en hel livsstil, og I vil ikke acceptere islams politiske rolle eller den politiske og den økonomiske. Det gør jer bange, og det kan jeg godt forstå. Det er en helt legitim frygt. Vi ønsker at skabe et kalifat," siger han

175 "Hvis I skal slå det, skal I besejre os intellektuelt. Men I har ikke noget at kæmpe med. I har 14-årige piger, der bliver gravide, mens de stadig går i skole, I har komplet moralsk forfald, familier, der falder fra hinanden, og et økonomisk system, hvor regeringen er nødt til at pacificere folket med overførselsindkomster, fordi de ellers ville begå revolution," siger han og kigger op fra sit skrivebord:

185 "Vi vil blive ved med at kæmpe og søge at omvende jer. Jeg er sikker på, at du mener, at du har et godt liv. Men det er et liv uden moralske værdier. Ønsker du det for dine børn?"

Khalifat: islamisk statsform der ideelt set skulle samle alle verdens muslimer under en og samme politiske enhed, regeret over af en leder kaldet kaliffen

John Major: Storbritanniens premierminister 1990-1997

”Jo mere I hader os, jo stærkere er vores tro” - spørgsmål

1. Hvordan argumenterer Omar Bakri Muhammed for at han ikke er terrorist?
2. Hvordan betegner han sig selv og hvad er hans ambition?
3. Hvordan ser han på de vestlige samfund?
4. Siger han noget om kristendommen?
5. Hvor kan man placere Omar Bakris holdninger i Jens Formans positioner? (se dokumentet)
6. Hvornår er interviewet fra?
7. Hvad er der blevet af Omar Bakri Muhammed siden?
8. Prøv også at finde oplysninger om hans børn (søn/datter).
9. Læs artiklen ”Homoseksuel imam: Islam er ikke en lov, men en spirituel idé” som perspektivering.
10. Hvor kan man placere Ludovic-Mohammed Zaheds holdninger i Jens Formans positioner?

Homoseksuel imam: Islam er ikke en lov, men en spirituel idé

5
10
15
"Det er et relativt nyt fænomen, at islam fordømmer homoseksualitet. Den klassiske, arabiske litteratur har flere beskrivelser af kærlighed mellem mennesker af samme køn," siger Ludovic-Mohamed Zahed, der er imam i Frankrig og holder foredrag om homoseksualitet og islam i både Europa og Sydafrika. - Foto: Petra Theibel Jacobsen

14. januar 2016, Kristeligt Dagblad

Af **Britta Søndergaard**

20
25
30
Muslimer i Europa må kæmpe for minoriteters rettigheder og bekæmpe antisemitisme og kristenforfølgelser, lyder det fra fransk imam. I denne uge holdt han foredrag i København

Imamen, der vier homoseksuelle

25
30
Ludovic-Mohamed Zahed blev født i Algeriet i 1977, men bor i dag i Marseille. Han var i 2011 den første mand med muslimsk baggrund, der blev muslimsk viet til en anden mand. Forholdet er i dag opløst. Ludovic-Mohamed Zahed er ph.d. i antropologi og psykologi og imam. I

2014 viede han to muslimske kvinder ved en religiøs ceremoni i Stockholm. Ludovic-Mohamed Zahed har netop besøgt Danmark. Besøget var arrangeret af Kvinderådet under Det Arabiske Initiativ og foreningen Sabaah, der organiserer nydanske homoseksuelle.

40
45
50
Den 38-årige fransk-algierer Ludovic-Mohamed Zahed tilhører flere minoriteter. Han er homoseksuel, hiv-positiv, indvandrer og religiøs muslim. Som imam har han tidligere været tilknyttet en lille progressiv menighed i Paris. Han kæmper for en ny og mere spirituel fortolkning af islam, der betyder, at alle mennesker frit kan udøve deres seksualitet. I denne uge samlede Ludovic-Mohamed Zahed 120 danskere og nydanskere til en debat om homoseksualitet og islam i Cinemateket i København.

Her viste han også en film, der beskriver, hvordan han tog på pilgrimsfærd til Mekka i 2012 sammen med den feministiske, kvindelige amerikanske imam Amina Wadud.

60
65
"I muslimske lande i Mellemøsten og blandt mange menigheder i Europa hersker der en nærmest fascistisk forestilling om, at en rettroende muslim kun kan indrette sit familieliv på én måde. Vi har brug for en anden vej. Islam er ikke en lov, men en spirituel idé. Jeg tror på et sekulært samfund, hvor den enkelte finder sin tro. Islam skal inkludere kvinder og seksuelle minoriteter, og vi må bekæmpe antisemitisme blandt muslimer i Europa og den forfølgelse af kristne, der

70 foregår i den arabiske verden," lyder budskabet fra Ludovic-Mohamed Zahed.

Han fortæller, at han er inspireret af den såkaldte befrielsesteologi, hvor katolske præster i 1960'erne kritiserede
75 undertrykkende regimer i Latinamerika.

Ludovic-Mohamed Zahed har tilbragt sin barndom i både Algeriet og Frankrig. Som religiøst søgende teenager blev han medlem af et salafistisk broderskab. Han
80 bad fem gange om dagen og besluttede, at han ville være imam.

Da han var 17 år, forelskede han sig i en anden ung salafist i Algeriet, og det gik op for Ludovic-Mohamed Zahed, at han
85 var homoseksuel. Kort efter flyttede han med sin familie til Frankrig. I syv år forlod han islam. Han holdt op med at bede, gik til mange fester, drak og tog stoffer.

90 Efterhånden savnede han den åndelige dimension i sit liv. På et tidspunkt var han i Tibet for at studere buddhisme.

Da han var 17 år, forelskede han sig i en anden ung salafist i Algeriet, og det gik op for Ludovic-Mohamed Zahed, at han var homoseksuel. Foto:
95 Petra Theibel Jacobsen

Han studerede psykologi og antropologi på universitetet og begyndte at arbejde

100 for en hjælpeorganisation. Da han var omkring 30 år, vendte han tilbage til islam og begyndte igen at læse Koranen og andre skrifter.

"Jeg fandt ikke tekster, der fordømte homoseksualitet. Tværtimod er der i den klassiske arabiske litteratur erotiske digte, der beskriver kærligheden mellem mennesker af samme køn," fortæller Ludovic-Mohamed Zahed, der i 2010
105 grundlagde en organisation for homoseksuelle muslimer i Frankrig, som i dag har 400 medlemmer.

I 2012 oprettede han en lille moské i Paris efter, at det var kommet frem, at det var
115 umuligt at finde en imam, der ville begrave en afdød transseksuel franskmand. Ludovic-Mohamed Zahed fungerede som imam og har været med til at uddanne en halv snes mænd og
120 kvinder som imamer på korte kurser i "inkluderende islam". Hver fredag mødes omkring 20 mennesker i moskéen til fredagsbøn.

Ludovic-Mohamed Zahed erkender, at
125 den tolerante form for islam foreløbig er et nichefænomen. Men han sporer en stigende interesse for alternative fortolkninger af islam.

I USA prædiker den feministiske imam Amina Wadud, og i Danmark har den danske muslim Sherin Khankan planer
130 om at oprette en moské med kvindelige imamer.

"Selvom vi er en lille gruppe, så tror jeg, at vi på længere sigt kan være med til at forandre islam. De fleste imamer tager
135

afstand fra homoseksualitet, men samtidig er der en større og større forståelse for, at det er nødvendigt at ændre nogle dogmer. Mange mener, at islam er en krigerisk religion. Jeg er uenig. Profeten var ikke først og fremmest en kriger, men han var en mand, der forsvarede sig selv mod angribere i et stærkt patriarkalsk samfund. Etikken i Koranen er efter min mening, at vi skal leve fredeligt sammen," siger Ludovic-Mohamed Zahed.

Ludovic-Mohamed Zahed erkender, at den tolerante form for islam foreløbig er et nichefænomen. Men han sporer en stigende interesse for alternative fortolkninger af islam.

Foto: Petra Theibel Jacobsen

Han frygter ikke, at hans uortodokse synspunkter kan skade hans sikkerhed.

"Jeg har et ansvar for at råbe op, og jeg er ikke bange."

Selvom Ludovic-Mohamed Zahed er en sjælden stemme blandt europæiske muslimer, så er professor i koranstudier Thomas Hoffmann fra Københavns Universitet ikke i tvivl om, at hans synspunkter er udtryk for en tendens.

"Allehånde minoriteter er ved at få en større stemme i islam. Det gælder både blandt de konservative, salafisterne, de traditionelle lærde og de progressive. Disse grupper forholder sig anderledes til minoriteter, end de tidligere har gjort. Globalt set er det i stigende grad blevet dårlig stil ikke at artikulere støtte til menneskerettigheder, og den tendens drages islam også ind i," siger Thomas Hoffmann.

Han peger på, at muslimer i Europa og det stigende antal konvertitter er med til at nytænke islam både i en mere fundamentalistisk retning, men også i en mere progressiv retning.

"Selvom de progressive muslimer er et nichefænomen, er jeg ret sikker på, at fænomenet vil vokse. Men det bliver ikke den dominerende tendens i den nærmeste fremtid," lyder det fra professoren.

Kristeligt Dagblad

UDLAND | 17.10.21 KL. 20:25

Samuel Paty er blevet Frankrigs symbol på ytringsfrihed

Frankrig mindes historielæreren, som fik halsen skåret over for at have vist eleverne Charlie Hebdos Muhammedtegninger

Birthe Pedersen
Korrespondent

Et år efter drabet er Samuel Paty blevet et symbol på spændingerne omkring religion og ytringsfrihed i de franske skole.

Hvordan mindes man en historielærer, der fik hovedet skåret af, fordi han ville diskutere ytringsfrihed med sine elever?

I Conflans Sainte Honorine nær Paris, hvor Samuel Paty underviste på Bois d'Aulne-skolen, organiserede bystyret i lørdags en mindemarch på årsdagen for terrordrabet på den 47-årige lærer den 16. oktober sidste år. Et mindesmærke af form som en bog skal symbolisere tankefriheden, som Samuel Paty blev dræbt for at forsvare.

I fredags holdt skolen, ligesom alle andre skoler landet over, et minuts stilhed under en mindehøjtidelighed for læreren, der blev dræbt af syv knivstik få skridt fra sin skole fordi han havde vist sine elever nogle af den satiriske ugeavis Charlie Hebdos Muhammedtegninger i en time om ytringsfrihed.

Skolen bliver ikke omdøbt og opkaldt efter historielæreren, som en underskriftindsamling har foreslået.

Elever på skolen er stadig dybt traumatiserede af at have set de billeder af deres lærers afhuggede hoved, som gerningsmanden, en 18-årig russiskfødt tjentener, Abdoullakh Anzorov, lagde ud på Snapchat lige efter drabet, inden han blev skudt af politiet under flugten.

Men ”vi fortsætter din kamp”, som præsident Emmanuel Macron sagde i en videotale efter at have taget imod Samuel Patys familie i Elysée-palæet.

Et år efter drabet er Samuel Paty blevet et symbol på spændingerne omkring religion og ytringsfrihed i de franske skoler, og herunder om det særlige franske verdslighedsprincip om religiøs neutralitet.

Det, som oprindeligt skulle sikre en religiøst neutral undervisning, har fået status af en demokratisk værdi, som eleverne skal undervises i for at bekæmpe radikalisering. Og det har bragt lærerne i første linje, især efter at ytringsfrihed og religiøse karikaturtegninger er blevet en del af læseplanerne som følge af terrorangrebet mod Charlie Hebdo, der kostede 12 mennesker livet i januar 2016.

En del af eleverne kræver, at undervisningen respekterer deres religiøse anskuelser, og under skolernes mindehøjtideligheder for Samuel Paty i fredags blev der registreret 98 tilfælde modstand mod at deltage.

Men også spørgsmål som Algerkrigen og det armenske folkedrab er følsomme emner, siger de franske historielærere i en undersøgelse foretaget af analyseinstituttet Ifop, der også viser, at en ud af ti lærere er blevet mere tilbageholdende med at undervise i de følsomme emner end før terrordrabet på Samuel Paty.

Og ifølge en tidligere Ifop-undersøgelse har hver anden franske lærer udøvet en form for selvcensur for at undgå problemer i klassen.

David Di Nota er politolog og har netop udgivet en bog om terrordrabet på den franske historielærer. Han mener, at de franske skolemyndigheder ikke bakker lærerne tilstrækkeligt op trods kampagner i skolerne om verdslighedsprincippet og øget uddannelse, der skal ruste lærerne til at tage de vanskelige diskussioner.

”Der er en form for fejhed i skolevæsenet, som hellere vil dysse sagerne ned. Det var også den umiddelbare reaktion fra skoleledelsen, som tvang Samuel Paty til at beklage over for den familie, der protesterede over brugen af Muhammedtegningerne i undervisningen,” siger David Di Nota.

Et år senere er 16 personer blevet anholdt og sigtet for meddelagtighed i historielærerens blodige død. Ingen af dem holdt mordvåbnet. Men alle var ifølge anklagemyndigheden et tandhjul i den dødbringende mekanik, der blev sat i bevægelse af en ung pige i Samuel Patys klasse og hendes radikaliserede far.

Elevens hadekampagne på de sociale medier tiltrak en kendt skikkelse i kampen mod islamofobi, Abdelhakim Sefrioui, som piskede stemningen yderligere op og opfordrede den unge pige og hendes far til at melde Samuel Paty til politiet for at have vist klassen pornografiske billeder.

Blandt de tiltalte er også Priscilla M, en 33-årig konvertit til islam, som sad i byen Nîmes i Sydfrankrig flere hundrede kilometer fra Conflans Saint Honorine og på Twitter opildnede til at hævne profeten. Og der er de fem mindreårige skoleelever, som udpegede Samuel Paty for gerningsmanden foran skolen.

”Samuel Paty blev offer for det, som den franske terror- og islamekspert Gilles Kepel har benævnt ’stemningsjihad’,” analyserer David Di Nota.

”Han blev dræbt af en kunstigt oppisket kampagne med beskyldninger om islamofobi og racisme, der i første omgang cirkulerede blandt skolens elever på de sociale medier. Det er værd at bemærke, at flere muslimske forældre på skolen nægtede at følge opfordringerne til at protestere mod læreren. Men kampagnen blev næret, indtil en tilfældig, ukendt person gjorde sig selv til et terrorvåben,” siger David Di Nota.

FRANKRIGS REAKTION PÅ SAMUEL PATYS DØD

- 88 procent af franskmændene fordømmer drabet på Samuel Paty. 90 procent var chokerede. 83 procent følte vrede. 11 procent følte ligegyldighed. 78 procent af den samlede befolkning mener, at det er i orden at vise Muhammedtegninger i undervisningen, men kun 62 procent af de 18-35-årige.

Kilde: Analyseinstituttet Ifop

At fejre ikke-muslimers helligdage er ikke tilladt i Islam

- 5 Mange ikke-muslimer fejrer i denne periode, hvad de tror, er Isas [Jesus] (as¹) fødselsdag søn af Mariam [Maria] (aas), og nytår efter kristen tidsregning. Jul og nytår efter kristen tidsregning hos vesterlændinge i almindelighed og kristne i særdeleshed er en fejring, der udspringer af deres vildledte og fordrejede tro om Isa søn af Mariam, fred være med dem, iblandet gamle hedenske romerske traditioner. En muslim betvivler ikke, at dette er vildledning, og at dens trostilhængere er *kuffar*². Allah (swt³) siger:

10 لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ

***Kuffar* er de, der sagde: "Allah er Messias, Marias søn."[Koranen Al-Maidah, 5:72]**

I denne højtid pynter kristne hjemmene, butikkerne, skolerne og gaderne, og de afholder offentlige og private fester i kirker og andetsteds, udveksler gaver og synger religiøse sange som en markering af denne anledning.

- 15 Sharia har entydigt forbudt muslimerne at efterligne *kuffar* – kristne, jøder og andre – i deres religiøse anliggender og ritualer. Bukhari berettede fra Abu Said Al-Khudri, at Profeten (saas) sagde: "I vil komme til at følge jeres forgængeres vej, til punkt og prikke, og selv hvis de måtte gå ind i en tornhaleagames (øgle) hul, så vil I også gå derind." Vi spurgte: "O Allahs Sendebud, er det jøder og kristne?" Han (saas) sagde: "Hvem ellers?"
- 20 Så Profeten (saas) forbyder at følge jøder og kristne og kritiserer den, der følger dem, går i deres fodspor i livet og efterligner dem i deres sædvaner, traditioner og ritualer, og dette er et tydeligt bevis på forbuddet mod at efterligne dem fra muslimernes side. Sharia har understreget dette forbud til en sådan grad, at den betegner den, som efterligner *kuffar*, som værende en af dem, da Profeten (saas) sagde: "Den, der efterligner et folk, er en af dem." Berettet af Ahmad og Abu Dawud.
- 25 Det er således ikke tilladt for muslimerne at fejre *kuffars* helligdage som jul og det kristne nytår eller at deltage sammen med dem under nogen form for fejring, offentlig såvel som privat, og uanset om det foregår i kirken, på skolen eller et hvilket som helst andet sted. Dette forbud omfatter enhver udtryksform eller ritual, der har relation til disse anledninger, hvor muslimen udtrykker sin fejring eksempelvis ved gaveudveksling, lykønskning eller dekoration af huse og butikker.

¹ Forkortelsen betyder "fred være med ham" og bruges efter man har nævnt fremtrædende personer i islam.

² Kuffar =antro som betyder det ikke er i overensstemmelse med den rette forståelse af islam.

³ Forkortelsen "swt" betyder "Almægtig og Ophøjet er han" og bruges efter muslimer har nævnt Allahs navn for at vise respekt.

30 (...)

Sharia har fastlagt særlige helligdage for muslimerne, som er Fitr-dagen og Adha-dagen⁴. Nisai berettede fra Anas, at han sagde: **"Profeten (saas) ankom til Medina, hvor de havde to dage, i hvilke de legede (underholdning). Profeten sagde: Allah (swt) har erstattet dem for jer med to bedre dage: Dagen for *fitr* og *adha*."** Dette er en tekst fra Allahs Sendebud om, at muslimerne kun har to helligdage, som er Fitr-dagen og Adha-dagen, og med disse to dage blev de præislamiske helligdage ugyldiggjort.

Allahs Sendebuds (saas) *sahabah* har ligeledes gjort Profetens *hijrah* (emigration) til Medina, hvor den første stat i Islam blev oprettet, til årets begyndelse, og ikke den kristne tidsregning, som pave Gregor den trettende indførte for at skabe konsistens med de kristne højtideligheder.

40 O muslimer, i jeres helligdage manifesterer de høje værdier sig. På Fitr-helligdagen fejrer I afslutningen af den hellige Ramadan-måned, som er måned for lydighed og tilbedelse af Allah alene, og måned for almisser, samhørighed og tætte bånd mellem muslimerne. På jeres helligdage træder barmhjertighedens og medfølelsens værdier frem over for de nødlidende og fattige, tilskyndet af Islam.

45 Den velsignede Adha-helligdag er tilknyttet *hajj*-ritualerne, hvor muslimerne valfarter til Allahs hellige hus som en højagtelse af Allah I, for en renselse af synder og som en fornægtelse af afgudsdyrkelse. På denne helligdag kommer de højeste betydninger af lydighed og ofring på Allahs vej til udtryk, og på denne dag følger muslimerne deres forfar Ibrahims (as) eksempel.

(...)

50 Allahs Sendebud (saas) siger: **"Den, som behager menneskene til Allahs forargelse, vil Allah overlade til menneskene, og den, som forarger menneskene til Allahs tilfredshed, vil Allah beskytte mod menneskene."** Berettet af Tirmidhi. Så vær ikke en prøvelse for *kuffar* ved at følge deres levevis, adoptere deres værdier og efterligne og billige deres skikke og ritualer, men vær Islams ambassadører med al styrke og stolthed.

55 وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا

Og Vi gjorde jer også til en retfærdig nation, for at I kan være vidner over for menneskene, og for at Sendebuddet kan være vidne over for jer. [Koranen Al-Baqarah, 2:143]

27. Safar 1436 e.H.
19. december 2014 e.Kr.

Hizb ut-Tahrir Skandinavien

⁴ Henholdsvis "lille" og "store" "eid" = muslimernes højtidsfester som afslutter henholdsvis ramadanmåneden og hajj-tiden.

"Jeg synes ikke, det er svært at forene kristendom og islam"

"Jeg synes ikke, det er svært at forene kristendom og islam" Foto: Rasmus Weng Karlsen og Josephine Svane

Sherin Khankan, 40:

Født 1974.

Uddannet cand.mag. i religionssociologi og filosofi fra Københavns Universitet i 2002.

Tidligere skribent på bl.a. Dagbladet Information, Jyllands-Posten og Kristeligt Dagblad.

Forfatter til flere bøger, bl.a. Islam og forsoning – En offentlig sag, Muslimernes islam – Religion, kultur, samfund og Paradis ligger under mors fødder.

Stifter af og formand i foreningerne Forum for Kritiske Muslimere og Femimam – kvindelige imamer i Danmark.

Stifter og leder af NGO'en Exitcirklen – Nej til psykisk vold, som er Danmarks første samtalegruppe for kvinder, der er udsat for psykisk vold og social kontrol.

Optaget i Kvindernes Blå Bog i 2015, da hun har udfordret stereotype opfattelser af køn og ligestilling.

Åbner i denne måned Danmarks første moské med kvindelige imamer, hvor hun selv er en ud af fire imamer.

Gift og mor til fire børn på fire, seks, syv og 11.

Af: Charlotte Wendt Jensen, 14. december 2015 (eurowoman.dk)

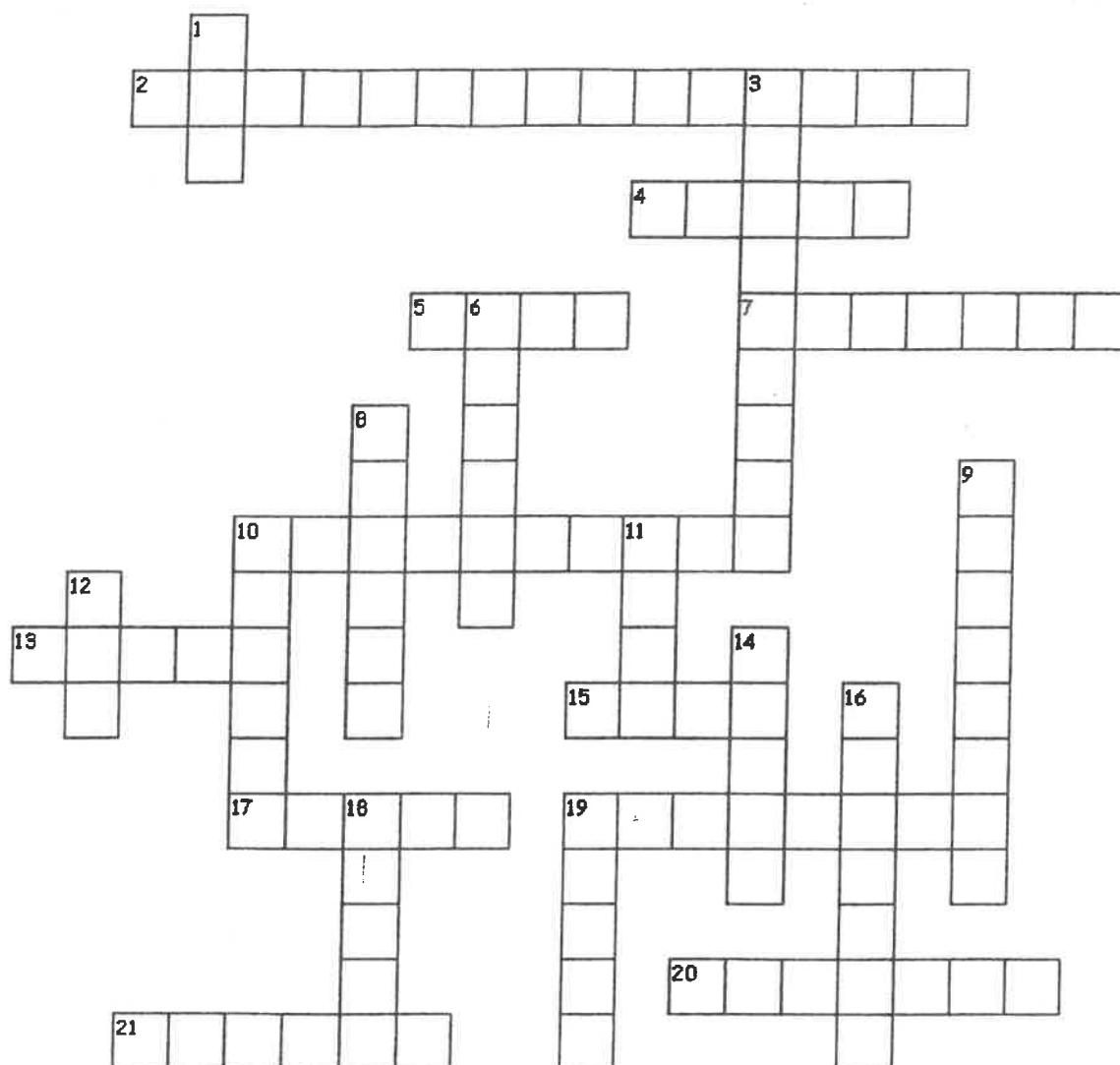
Sherin Khankan, 40, er en af Danmarks første kvindelige imamer. Hun er vokset op med en kristen mor og en muslimsk far, og selv om hun har valgt islam som religion, holder hun alligevel fast i at fejre jul. For hende handler det ikke om den ene eller anden tro, men om at finde det, der forener os som mennesker.

Jeg er født i krydsfeltet mellem øst og vest og kristendom og islam. Min mor er troende kristen fra Finland, og min far er politisk flygtning fra Syrien og muslim, så jeg er vokset op med begge traditioner. Begge mine forældre har en spirituel tilgang til religion, hvor de er optaget af den dybere mening. Dem, der går mere op i indhold end rammer, er bedre til at forsoner religioner og bedre til at fokusere på det, der forener os som mennesker, og det har mine forældre altid været. Så vi har fejret jul og gået i kirke med min mor og holdt ramadan med min far.

Jeg valgte islam, da jeg var omkring 20 år. Her mødte jeg for første gang andre unge, som er på Sufi-vejen, den spirituelle visdomslære inden for islam, som hedder sufismen. Sufisme er ikke en retning inden for islam. Det er en måde at være muslim på, hvor man er optaget af islams spirituelle potentiale, og det mindede om alt det, jeg havde lært i mit barndomshjem. Begge mine forældre har en udogmatisk tilgang til religion, og det er det, jeg gerne vil give videre.

- 30 Julen er en meget hellig tid for min mor, som er forbundet med fordybelse og melankoli. Min far er meget fleksibel, så det har ikke været noget problem for ham at holde jul. Han har altid været god til at gå på kompromis med det, der var vigtigt for min mor, og involvere sig i det. Jeg har lært hjemmefra, at det vigtigste i et ægteskab og et venskab er "Hvad er vigtigt for dig og hvorfor?" Min far har altid sagt, at hvis man glemmer at stille det spørgsmål i et ægteskab, dør det efter en uge.
- 35 Selv om jeg er praktiserende muslim, spiller julen en rolle for mig, fordi jeg har fået den ind med modernismen. Så det var svært for mig, da jeg blev gift med min mand, som er muslim og vokset op i et hjem, hvor de ikke har fejret jul. For ham var det helt unaturligt, for hvorfor skulle vi fejre jul, når vi er muslimer? Men Jesus er også en profet i islam. Hans navn bliver nævnt mere end 23 gange i Koranen, og
- 40 han er en profet på lige fod med profeten Muhammed, så hvorfor skulle vi ikke kunne fejre Jesu budskab om næstekærlighed?
- Jeg har aldrig overvejet ikke at holde jul. Jeg forklarede min mand, at det var vigtigt for mig at gøre min mor glad, men at det også har en stor værdi for mig, fordi jeg er vokset op med at holde både de kristne og muslimske traditioner. Det kunne han bedre forstå, men det er vigtigt for ham, at børnene forstår, at de er muslimer, og at understrege, at vi ikke fejrer jul, men deltager i et ritual for min mors skyld.
- 45 Det kan være svært at konkurrere med julen, fordi den fylder så meget i Danmark. Derfor har vi i stedet lavet en ramadankalender til børnene, hvor de får en gave hver dag i den måned, vi faster fra daggry til solnedgang. Det kan være svært for børn at leve i flertydighed. Jeg er vokset op i et hjem, hvor begge
- 50 kulturer og religioner var ligeværdige, og hvor de godt kunne forenes. Men det er svært for de børn, hvor den ene religion fylder mere, og især når det er islam, fordi vi lever i et samfund, hvor folkekirken har særstatus. Børn vil gerne ligne alle andre, men der er også en værdi i at lære, at man godt kan være anderledes og stadig være en del af fællesskabet.
- 55 For mig er det vigtigste i julen det spirituelle budskab om at rumme den fremmede. Jeg gør meget ud af at lære mine børn, at næstekærlighed ikke kun er kærlighed til ens nærmeste familie. Den næstekærlighed, Jesus taler om, er at elske dem, der er langt væk. Dem, der ikke ligner dig selv, eller dem, der tænker anderledes. Og så vil jeg gerne lære børnene, at julen ikke kun handler om at modtage, men også om at give. At man også modtager, når man giver, fordi man bliver glad af det, og man gør andre glade.
- 60 Jeg synes, der er for meget fokus på gaver og det materielle i julen, men man vælger jo selv, hvad man vil gøre julen til. For mig er det vigtigt at understrege over for børnene, at vi er mennesker, og at det er vigtigt at finde det, der forener os som mennesker. Mormor er jo kristen, og vi er muslimer, og der ligger en værdi i, at man spørger andre, hvorfor noget er vigtigt for dem. Det er en rig tradition at give videre til sine børn, at man
- 65 kan se værdien i forskellige højtider, og at man ikke bliver mindre muslim af det.
- I julen glæder jeg mig mest til at være sammen med mine forældre, den dejlige finske julemad og at synge min mors melankolske finske julesange. Vi har meget lidt julepynt, men jeg vil have et juletræ. Jeg elsker duften af gran og at have et levende træ i hjemmet, men i stedet for en stjerne i toppen har vi en halvmåne, som er et symbol for islam. Det er en fin måde at vise børn, at man godt kan fusionere religioner. Mennesker kan godt få forskellige ideer om, hvad der er værdifuldt, til at sameksistere, uden at man mister sit fundament.
- 70 Jeg synes ikke, det er svært at forene kristendom og islam. Rammerne er forskellige, og der er forskellige ritualer, men essentielt handler de to religioner om det samme, nemlig budskabet om næstekærlighed og tilgivelse. Kernen i islam er at tjene sin næste, og det er det også i kristendommen. Men problemet i dag er, at der er så mange mennesker, der fokuserer på det, der skiller os ad, og ikke det, der forener os.
- 75 (...)
- 80

Islam repetition

Across

- 2. at læse skriften bogstaveligt
- 4. det som er tilladt
- 5. muslimsk retning i Iran bl.a.
- 7. et tårn
- 10. troen på kun én gud
- 13. Marias søn
- 15. stedet for Muhammeds første åbenbaring
- 17. den religiøse bygning
- 19. det perfekte menneske
- 20. islams hellige skrift
- 21. islamisk lov

Down

- 1. den som taler i koranen
- 3. når islam bliver en ideologi
- 6. beretninger om Muhammed
- 8. fem gange om dagen
- 9. et stykke stof med betydning
- 10. en tilhænger af islam
- 11. retning med dans, musik og meditation
- 12. antal søjler
- 14. det som er forbudt
- 16. fastemåned
- 18. retning for flertallet af muslimer
- 19. målet for pilgrimrejsen